

210247 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల/9-వ తేది శుక్ర వారము

No. 185

సంపుటము

ఈ పత్రిక వారము, కార్తీకమాస బహుళ షష్ఠి ౬.

సంచిక ౧౮౫

అమృతం జనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా గాఢి లగాలు ౧౦ మాత్రమే.

అమృతంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.

అమృతంజనము డిపో { 109, ప్రేక్ష కోట్ల, ఫోర్టు - బాంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అగ్రతలహాము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

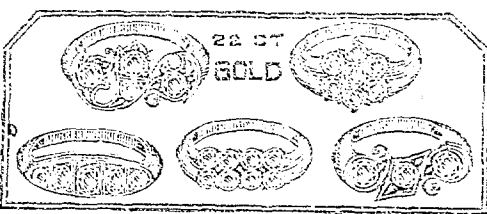
ఈయ, దగ్గు, బిరుదు, ఉబ్బరము, మొదలగు వైద్యులకు ఈ తోషణము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయారీగలకును పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పద్ధతులేను, వాగ్దానములతోనే చాలా భాగము దీనినిజము కనిపించును. అట్టి సహృదయ లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాత్రం పంపించుటకు మేము స్వయంగా రచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద్య వ్రాసిన సలహాను తీసికొనెదము. వాగ్దానములకు సరిపడు మంత్రము ౧ పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటాగు ఉచితము.

మే నే జరుగ్రే వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

పెలనులభము!

బహుఅందము!!

ఎటువు, వసువు, తెలుపు

బహుమతి నొసంగుటకు నిండా అనుకూలము

ఇమిటేషన్ రాళ్లు చేర్చి సభము బంగారుచే అందముగా కట్టబడిన ఉంగరములు సిద్ధముగా నున్నవి. ఎట్టి నిమూనా కావలసియుండినను రు 10 లు మొదలు రు 25 లు లోగా చెల్లించిన పంపబడును. నలుమువారు ఉత్తమమే అర్హులు పంపవలెను. ఇవి కొద్దిగా నున్నందున త్వరపడకలెను.

(371)

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్, నగర్ పేట, బెంగళూరుసిటీ.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచారి గార్లు

జీవామృతము

హిందూదేశమందలి ఆమూల్యమైన మూలికలతోడగన లోహములతోడను కలియ జేయబడిన జీవామృతము.

ఈ జీవామృతము రక్తమును శుభ్రపరచుటయందు అమోఘశక్తి చూపించును. యెముకలకు, నువ్వుభాతువుకు, మాంసమునకు శుక్రభాతువుకు బలము నిచ్చును. భాతువులయందు నేడిని పోనిగొట్టును. ఇది తయారోగులకు, చక్రవర్తిరోగులకు, నరముల యంగు బలములేని రోగులకు మిగుల సుక్ష్మమైనది. చిగకాలపు కారకములను పోగొట్టి జీవామృతము ఇలువజేయును. అల్సరము, మలబద్ధకము, సోమరితనము, అతినిద్రాగుణమును పోగొట్టి, పోటికి వచ్చుచున్న ఆకలిని సుఖమునకు మంచికావ్యాచానున తెలియజేయును. కాంతిని నరములకు దృఢబలమును కలుగజేయును. అది విద్యార్థులకును శక్తికైక్రమించి పనిచేయువారికి సుఖకాలములయందు చేత నుండవలసిన అవస్థలో మనసుకు సంతోషము లేదు. యింద్రుని కేవలము ఆమూల్యములైన డిమెంట్లచే తయారుచేయబడిన జీవామృతము క్రయము 6 అవున్సుల బుట్టి 1-కి రూ॥ 1-0-0. వ్యాధింబు మరయు పోషకీ వైద్యులు వేరగా నిర్వహింపెను. మా మందుల జాబితాను కోరినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. అయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 అచారప్పకవీధి, మద్రాసు. తంతిలద్రవ్:—పండిట్, మదరాసు.

మీ జాతకము

బి. సం॥ రమవరకు జరుగు సం॥కులు నెలలువారిగా వ్రాయుటకు కట్టుము రు 2/-, జీవితమంతటిగాను దశ అంత ర్వశలతో వ్రాయుటకు రు 5/-, ఇత్యేతరము జీవిత మంతటి లోను చరిత్ర సం॥ రమలు జరుగు ముఖ్యవిషయములతో వ్రాయుటకు రు 8/-, జనన సం॥కుం, నెల, వారము, గంటలు, నిమిషములు తెలుపవలెను. లేక జాతకమును పంపవలెను. అన్ని స్థలములనుండి మితిలేని యోగ్యతాపత్రాలు వచ్చియున్నవి. జాతకము ఆంగ్లభాషలో వ్రాసి పంపబడును. డి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్య, కృష్ణవిలాస ఆగ్రహారము (ఎ) పోస్టు మైసూరు.

గొప్ప భగవంతు! జాతకరత్నము అర్థభరతు!

PART 1

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేది శేష మున్నగునవి లేకయు సంవత్సర ఫలితములను క్యాంక్షర్లు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైయు జ్యోతిషుని సహాయము ఆకర్షర లేకయు తమంతటి తాము వ్రాసికొనవలెను. భవము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు వ్యాధిభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనవలెను. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీని నెల రు 2-0-0, నెలలుఖర్చులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే నిలయుచో జాతకములు సరసమైనభరతు పంపబడును.

(184) ప్రేక్ష యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

భిలికోట్, విగావట్టుంజిల్లా

కత్తికట్టలు - చాకులు

కత్తికట్టలు - చాకులు

ఆంధ్రసాదరులచే చేయబడినవి. ప్రోత్సహింపుడు. నెంబనే ధరల క్యాటలాగుకు వ్రాయును.

బి. మెకలేక్స్టర్లు లండన్ లో

రట్లయ్య అండ్ లాక్ మెకల్స్ etc.

నెల్లూరు. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగూటిక అడ్రెసు: "ఇండస్ట్రీ" నెల్లూరు.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10 లే

కొత్తి కాపీలు మాత్ర మున్నవి.

కలమువారు: (8767)

డాక్టర్ అచంట లక్ష్మీచర ని. ఎ. ఎం. బి. సి. యం

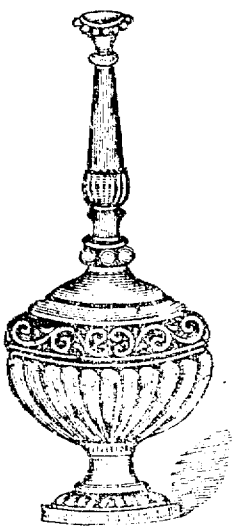
మేనేజింగు డైరెక్టరు

కంప్రెస్సుర్వేక ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హరిస్కోట్, మాంటుకోట్ల మద్రాసు.

ఆంధ్ర వ్రాయవలెను.

మా ప్రదర్శనగదికి ఒకసారి దయచేయుడు! (3)

ప్రస్తుత శాశ్వతమునకు తగిన మొదటిరకం వెండిపన్నీరు చెంబులు, గిన్నెలు, తిట్టలు, కంచములు, బహుమతిసంగతులకు తగిన సామానులు, దొప్పలు, మహాత్మాగాంధీ, తిలక్, చరణముగల పతకములు మున్నగు నవి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. చొక్క-పువెండి, బంగారుకు పూచీగానుండును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురునామిశెట్టి అందుకంటెనే నగలవర్తకులు, చైవాబజారులో మద్రాసు.

శ్రీ చంద్రశేఖర

కొవ్వొత్తులు ఏనుగుంటలు ప్రకాశముగ వెలుగును
వరచేతపు కొవ్వొత్తులకంటె

మేలైనవి చౌకైనవి

స్వదేశీ పరిశ్రమను సన్మానించి
ప్రతిగ్రహమును ఈ దీపముతో అలంకరింపుడు.

ఇవి అన్ని లంగర్లలో దొలుతును
200 వత్తులు గల పెట్టె ధర 13 లు

దిహా:-కేసరికుటీరం

33 పోలీసుకమిషనరీరోడ్డు ఎగ్జామెన్సు, మద్రాసు.
కార్యాలయం Factory:- నెల్లూరు. (875)
క్రియించుటకు ఏకైకము కావలయును.

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలాగా చిత్రించుగా నిమిషపుబడ్డ కత్తులు.
(ప్రతిదియు వందలు ఖర్చు.) (8755)
ఒకటి తెప్పించి మరొకటి దానివలన మిక్కిలి తెలియ గలదు.
వెల 5-10-0 ముదలు 25-0-0 వరకు గలవు.
ఇంకను తక్కువ ధరలవి గాని, ఎక్కువ ధరలవి గాని కావలసిన
యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. గానీ జరిగినా వేన
పూరతనమధనము బెజవాడ.

మొట్టమొదట గమనింపు (2948)

శాశ్వతమైన ప్రతిభలు

(5) మొదట సుపర్యాయమునాటివా రందరికిని శాశ్వతమైన
సిటీలో నుండు, ముగ్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ట్ డ్రాప్
జాప్ ధర్మము ఒక ముదల కంటికి. నా మెదడు సంబంధమైనట్టి
వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నశయమైనది.

బొంబాయి } కె. జాన్ సన్,
28-8-20 } రైల్వే పింఛను డిప్టీ కలెక్టరు.

స్వదేశీ దీపము!

స్వదేశీ దీపము!!

ఈ మాదిరి దీపములు మా కర్మా
గారముల ఇల్లెల్లో తయారైనవి.
మాపునకు కంటివలె నుండును. ఈ
దీపమునకు ముందు భాగములకు విడి
విడిగా తీయవచ్చును. వెన్నెముక
మిరాకిలారులు, జమిందారులు,
మహారాజులు మున్నగువారి మెప్పుక
బడినది. 1-కి ధాతిపాలు ఖర్చుతో
సహా రూప 7-8-0 లు మాత్రమే.
ఈ దీపముయొక్క ఎత్తు 22 అంగుళ
ములు. మైపురత్తి చేయబడుట కూడ
తగిన మొదలయితే చేతనే తయారు
చేసి పంపబడును. 1-కి ధా 0-12-0
మాత్రమే, అంతయు చేరి తపాలు
ఖర్చులు లేకుండా రూప 8-4-0 లకు
పంపబడును. మైపురత్తి మొద
లేకుండా ఉడువత్తుల మొదలతో
పంపవలసిన పంపబడును.

S. RAMA Aiyer,
P. O. No. 238, Calcutta

దుగ్గిరాల గోపాలకృషయ్య గారు

I

చీరాలవాసుల సన్మానపత్రము.

ఆంధ్రాత్మమా,
భారతజాతీయ తాత్త్వము క్రియగు శ్రీ జగద్గురు మహా
త్యాగాంధీ భగవాను స్వరూపభావముల ఛాయాపటమునదిగి
స్వరాజ్య సాధనార్థాన కార్యమరీచిల ప్రధానపురుషులలోనొక
రుగా పరిగణింపబడి, నిరుపమాన స్వార్థత్యాగమున జూపి, ఆం
ధ్రాంధీకా గ్రంథకు క్రిముక్తాయమాన గౌరవముగాంచి, భారత
మాతృ కంఠహారమున నాంధ్రజననీమతల్లిని నామః శిఖామణిగా
జేయ నశక్తితనివైతే ప్రయత్నములునలసి, చీరాలపేరాలపుర
ములను చేతై కనిజ్యముగానొనర్చి ఆంధ్రాంగ్ల భాషావాన్వైభవ
ముచే జడశీతంధై, కేవల వాహ్యురతచేగాక కార్యకూర
తచే స్వరాజ్యస్థాపనార్థమై నలుపబడిన ప్రధమసంగ్రామమున
అహింసా, క్రోధ, సత్య, కాంతిత్వమిది దివ్యాయుధ సంపన్న
త్వముగి. కాత్రనర్తకులకు సయితము నచ్చెరువుగల్గించి, "వెను
కకురాశిచొచ్చు నెవ్వరునైకడి" కారాగారమువొచ్చి యాత్మ
గౌరవము మెక్కుపోవకుండునట్లు కారాగృహయాత్రజరిపి, య
ప్రమించిన తేజోరాశియగు నూర్పుడు మేల నిజతేజఃపుంజము
లతో పూర్వాగ్రశిఖరమున వెలుంగునట్లు నరమాసములు య
లచక్షువులకు ముద్రై మరల మాననోంబుజుంబులు వికసింప
నిచటికిదయజేసిన తమకు స్వాగత మొసంగునట్లు మాభాగ్యము.

మీ నిరుపమాన మధుర వాగ్విలసముచే మెంపొంది,
మీ నిరంతర సదృశ్యచే వికసించి, మీత్యాగముచే పల్లించి,
ఫలభరితస్థితికి రానున్న మాజీకాభిమానాంతురములు దైవప్రా
తికూల్యతచే నినకరప్రసాదములేని కమలాకరమునందలి తామర
మొగ్గలవలె ముకుళించి, కాంతిహీనములై, శోభాదర్శిదాజ
ములై నశింపజొచ్చెనని తెలుపుటకు విచారకరముగా నున్నది.
అయినను భవతీయ పురరాగమునచే నెండబారిన మావృధయ
కేవలంబులు, భవత్పుధా మాధురీనేచనంబున మరల సజీవం
బులై క్రమక్రమంబుగ బాగుపడి వృద్ధిచెంది ఫలాన్ముఖమునకు
రాగలవని విశ్వసించుచున్నాము.

యవనసేనా పరిపరలచే నోడింపబడిన తురుష్కజనులు
కొంతకాలమునాటిండి దైవమనుకూలమగుతెలి మరల విజృంభించి
ధర్మసంస్థాపనజేసి, స్వాతంత్ర్యయుద్ధమున రణభేరిచేసి, భ్రష్టపద,
(ప్రాప్తిగాంచి, పాశ్చాత్య వాగిరిక దేశములతో సాటిగా శిటికి
పరిగణింపబడినట్లు, పూర్వదృష్టి కపజమందినట్లు గనపించు
చున్న అసహాయోద్యమము విషయవంతమై లోకకర్తావ్యం సం
ధానరంజై, భారతస్వరాజ్యమా పట్టాభిషేక సంధాయయై
తిమవంటి జేకాభిమానుల కష్టములకు తగుఫలంబొసంగునని నమ్ము
చున్నాము.

స్వలాభాపేక్షలేక, స్వాధ్యయత్యజించి కష్టపరంపరలకు
లానై, జేతహితైక జీవితతీరుల యోగ్యతనరసి శుభంబులూ
డగుర్పు భక్తతీరులకు భగవంతుడు, జేతసేవజేసి, భగవం
తుని సుప్రీతిని జేయుటకై తమకు దీర్ఘాయురారోగ్యముల నొ
సంగుటకై వేడుచు మా యీ మహాపూర్వక స్వాతీయము
దయతో స్వీకరిండుటకు మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము.

చీరాల పేరాల పురవాసులు.

II

గుంటూరు గ్రామసంఘమువారి సన్మాన పత్రము

పురుషపుంగవా తమకు గుంటూరు గ్రామసంఘమువారు
పూర్వకపుర్యమైన స్వాగతమొసంగుచున్నాను.

సహాయ నిరాకరణోద్యమ ప్రాంధ్యముండి తామిరా
ప్రమున నాయకత్వమునాంచి తమ ఆగ్రగళ వాగాటివలనన
అచూనత్యాగములనను, రాష్ట్రజనుల నెట్లు నశింపజొంటిగో
చీరాల చరిత్రమే తెయ్యుకోళ్ళ చాటుచున్నది. కనుకంటి మహా
నీయులార్ధభక్తతనంబు జన్మించుట ఆంధ్రులకు మోక్షానికి కార
ణమగుచున్నది శ్రీకృష్ణబృహస్పానముండి వెంటనే తామును
రలకార్యమేమై నైకనిదలంబు మేమెంకయు కృతజ్ఞులము. తమ
ప్రయత్నములకు దైవమతోడ్పడి నిమకాయురారోగ్యైశ్వర్యము
లొసగుగాక!

గుంటూరు } గుంటూరు పట్టణ సంఘసభ్యులు.
7.11-22 }

ఇంచితేపుకమిటి కూడుట

డిల్లీ, నవంబరు 8. - ప్రెస్టాయి గారు నవరివారముగా
నే దుదయము డిల్లీజేరి.
ఇంచితేపు సంఘము నేడు సమావేశము ప్రారంభమయ్యెను.

సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ

లక్నో నవంబరు 7: - నూటికి 80 వంతు ప్రాతినిధ్యము
కోరుచు నెంత తీవ్రముగ వాదించినను మహాత్ముడీయ సభ్యు
లొడిపోయిరి. వోట్లవై నూటికి 1 నుండి 5 వరకు మహాత్ము
డీయ జనసంఖ్యయున్న ఫలములందు నూటికి 25 ప్రాతినిధ్య
మిమ్మని నవాజ్ జాదా మహాత్ముడ్ యూనస్ గారు సవరణ
ప్రతిపాదించిరి. దీనివై చర్చ మూడుగుంటలవరకు జరిగెను.
రాయబహదూరు కోమినరమానందు గారు తరువాత మోతీలాల్
నెహ్రూ హాకిం ఆజ్మాద్ ఖానుగారు మహాప్రయాసపడి
మహాత్ముడీయ హిందూ సభ్యులకై పాటుపడు
చుండిరినియు యీసవరణ నామోదించి వారలకు
సాయపడవలయు ననియు వాదించిరి. సర్, లాడెవిక్ పోర్ట్
రుగారు నిన్నటిరోజున అధికార సభ్యులేల మహాత్ముడీయుల
కమకులముగ సమ్యకులనిచ్చికో కాణములు తెలుపుచు సభ్యు
లెట్లు తీర్మానించికో అట్లే తావాచరించునని మంత్రిగారు
తెలిపియుండిరినియు, నిర్విరాధిప్రాయముల తెలియజేయు
నమసభ్యులందు అధికారసభ్యులు సమ్యకులు తమయిచ్చుచున్న
రీతిని నియ్యకమైననియు, ఇంతముఖ్యమైన విషయమున మున
ల్యులు హిందువులు కేకాభిప్రాయము కాకుండిరినియు,
శాసనసభాసభ 18 నెగూర్చి సంఘసభ్యులు నెల్లరు నేగ్రీనము
గ నూటికి 15 వంతు అని యేర్పజుచియుండి రినియు ప్రసంగిం
చిరి. బిల్లునందు నియోజింపబడిన ప్రతినిధిసంఖ్య నేర్పజుచిన
విషయమున స్థానికప్రభుత్వమువారికి జోష్యము లేదు; భారత
ప్రభుత్వమువారి సలహావై సభ్యులకే వదలబడినది. మహాత్ము
డీయులకు నూటికి 25 వంతు ప్రాతినిధ్య మిచ్చిన 88 ఫల
ములు మాత్ర మెక్కుడుగ నిచ్చినవారలగుదురని కూడ వారు
తెలిపిరి. చుట్టులీరు కార్యదర్శిగా నుండిన కజీరుహసాన్ గారి
సలహాల వైస 18 రూలు నందున్న సంఖ్య యేర్పజుపబడిన
దనియు, అందున తాముకూడ అందులకు ఆంగీకరించితిమనియు
మూచింతామణిగారు తెలిపజేసిరి.

తరువాత మోతీలాల్ గారు మహాసాంభార్యమున మహాత్ము
డీయుల పక్షమున వాదించుచు మంత్రిగారు మహాత్ముడీయులకు
విరోధముగా నితరులతో కుట్రనలిపెనని నిందించిరి. మట్టిము
లీరు అధ్యక్షులుగా నుండిన రాజాజిత్ మహాత్ముడాబాద్ గారు
18-వ నాత్రివిషయము లీగువారికి తెలియదనియు, కార్యదర్శి
గాలు కూడ నీవిషయము ఎవరితోను తెలిపియుండ లేదనియు,
తెలిపిరి. డెప్టీ సెంటు షేక్ సాహేబు ముసేనుగారు హిందువు
లకు మహాత్ముడీయులకు విరోధములు కల్పింపజనదని మంత్రి
గారికెఱిగించిరి. మంత్రిగారుకుట్రలు కలిపియుండుట అసత్యమ
నియు ప్రభుత్వమువారు తా మేజోష్యములకు జేసికొనకసభ్యుల
వైనచి బాధ్యతవంతులు త్రోసివేయు నండిత జగత్వారాయ
జగారు మహాత్మీయముగ వాదించిరి. జాతీయ సావధ్యముకొర
లేని, హిందూమహాత్ముడీయ సభ్యులకొరలేని, విశాలదృష్టితో
పరిస్థితులనునంది మహాత్ముడీయులకోరికల దీక్షదని అత
కుంది మహాత్ముడీయ సభ్యులు వాదించిరి. హిందువులయెడ
తమకున్న గౌరవాధ్యము గోపాత్య గూడ మహాత్ముడీయులు
మానిరిన చటూరి నవాబుగారు తెలిపిరి. నూటికి 25 వంతు ప్రాతి
నిధ్య మిచ్చిండుటకు మహాత్ముడీయులు హిందూ సభ్యులయెడ
కృతజ్ఞుల కలిగియుండవలయునని హిందుసభ్యులు పల్కి యుండ
గూడదు. మహాత్ముడీయులు హిందువులకు సహాయము జేయు
టకే రాజకీయరంగములందు ప్రవేశించి ఉచితముగ హిందువులకు
కృతజ్ఞత వెల్లిబుచ్చి యుండిరి అని ఖాజ్ మహమ్మద్ మహా
త్ముడ్ ఇస్మాల్ గారు ఒడులిచ్చిరి.

"నిన్నటిరోజున అధికారసభ్యులు చాల అక్రమముగ
సమ్యకుల నిచ్చిరి. 1918 సంవత్సరమున ప్రభుత్వముచా రీసమ
స్థున పక్షమైరించువిషయము అసాధికారసభ్యులకే వదలియుండి
నను, సభ్యులు తీర్మానించుట ప్రభుత్వముచా రొప్పకొంతురని
మంత్రిగారు చెప్పియుండుటచేత 13 కమిటీ రూపమున ప్రతి
కులముగ సభ్యులు సమ్యకులనిచ్చి యుండిరినియు, నైవాన్య
మెంబరుగారు ప్రసంగకళమున అధికారసభ్యులకు మహాత్ముడీ
యులపరముగా సమ్యకుల నివృద్ధిని సలహా నిచ్చి యుండినను
88 వోట్లకు ప్రతికులముగ 5 వోట్లనిచ్చి సవరణను త్రోసివైచి
రినియు మంత్రిగారు తెలిపిరి.

తరువాత బిల్లు నున్న దున్నట్లు వోట్లకు పెట్టగా
60 అనుకూలమున, 15 వండి ప్రతికులముగను సమ్యకుల
నిచ్చిరి. తరువాత ఒకగుంటవరకే సభిజూడెను. ఇద్దరు మహాత్ము
డీయ సభ్యులు హాజరుకాలేదు

లక్నో నవంబరు 8: - ఎప్పటి యట్లే మహాత్ముడీయు
గభ్యులందరు హాజరై యుండిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

మచిలీ పట్టణము.

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

పురపాలక సంఘసభ.

నవంబరు, 8: — ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మా పట్టణములో స్థాపించుటకు గురించి యీనెల 11 న తేదీని పట్టణ మందిరమున మా పురపాలక సంఘసభారణ సభ జరుగును.

బ్రహ్మసమాజము.

ఈ పురమున బ్రహ్మసమాజసభ చాలకాలముక్రిందటనే స్థాపించబడియున్నది. సుమారు 12 సం॥ క్రిందట వేయారెండు కృష్ణారావుగారు. యం. ఏ. మా పురపాలకసంఘమునకు మేనేజరుగావచ్చుటకు కార్యదర్శిగా నుండి మిక్కిలి పాటుబడి పృథ్విలోనికి కొనివచ్చిరి. బుట్టయ్య పేటలో నొకయిల్లు స్థలమును మాడకొని మరయొక హాలును సమాజము కొరకై కట్టించిరి. కొన్ని సంవత్సరములవరకు యీయిల్లులో మీదవిద్యార్థులవసాన వార్తమై ఉచితముగానిచ్చియుండెడి వారు. కాని సమాజమునకు కొంత అప్పుడుంటుంటే అట్లుచాలకాలము ఉచితముగా యిల్లు నివ్వలేక కొన్ని సంవత్సరములనుండి అద్దెకునిచ్చుచున్నారు. ఇట్లు వచ్చినభవనములో కొంతవరకు అప్పును తీర్చి. ప్రస్తుత మా పురపాలకసంఘ మేనేజరుగారగు కృష్ణారావువాయుడుగారు మిక్కిలి నిపుణతతో పనిచేయుచున్నారు గాని పావురక కనపించుటలేదు.

హిందీ ప్రచారము.

ఆంధ్రజాతములో హిందీ ప్రచారము మొదలు పెట్టినప్పటినుండియు మాపురమున హిందీఉపాధ్యాయులు పనిచేయుచు వచ్చుచున్నారు. ఈవిషయములో శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల వారు హిందీభాషకు వారి విద్యాలయములో యిచ్చిన ప్రాముఖ్యత మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. సుమారు మూడుసం॥ క్రిందట పండిత హృషీకేశ కర్కగారు కళాశాలయందు పనిచేయుచు ఆ సేకస్థలములయందు పురములో ఉచితముగా హిందీబోధచేయుచుండెడి వారు. తరువాత పండిత ఆంజనేయులు గారును ప్రస్తుతము అహోబిందునందు హిందీ పరీక్షలో కృతార్థులయిన వెంకటాచార్యుగారుపనిచేయుచున్నారు. పురములో అక్కడక్కడ నేర్చుచున్నార గాని యింకను ఆ సేకస్థలములలో హిందీ నేర్చుకొను వారు మిక్కిలి అంత తేలియున్నార గాన హిందీ ప్రచారకార్యాలయము వారు వెంటనే ఒకపండితుని పంపించెదరుగాక.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

అలీసోదరుల నిర్బంధవాసర మహోత్సవము

నవంబరు 4: — ఈనెల 1-న తేదీ అలీసోదరులనిర్బంధ వాసర మహోత్సవము మిగుల జయప్రదముగ జరుపబడెను. భిలా ఫతు కాశ్యదక్కి, మహమ్మదు రహీంతుల్లా సాహెబు గారు కృపాగృహమునకు వెళ్లి అలీసోదరుల సంతకములను తెలియజేసిరి. పాఠశాలము పురమందిరమున నొక బహిరంగసభ జరిగి, హిందూ మహమ్మదీయులెల్లరును నిష్ఠాయముగ సభ నెలదిరించి యుండెరి. మంత్రాశ్రపు ప్రముఖులు జవాబ్ రహీమ్ మరీఫ్ గారు అగ్రాసహాధికత్యము వహించిరి. ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభమయినది. భిలాఫతు కార్యదర్శిగారు అలీసోదరుల చరిత్రను సంక్షిప్తముగ వివరించిరి. వారు హిందూజనునకు, మహమ్మదీయ మతమునకును, భిలాఫతు వ్యాతిండ్లము సంపాదించుటకు నొసరించిన సేవను మిగుల ప్రశంసించిరి. వారినిప్పుడ అభిదత్వాగమును కొనియాడిరి. ఖద్దర్ రాణిమును గూర్చి అలీసోదరుల అభిప్రాయములను తెలిపిరి. పూర్వము తమ మతస్థాపకులగు మహమ్మదుసాదుయెంత అవరణతో ఖద్దర్ వస్త్రములను ప్రశంసించినదియో, భిలాఫతునకుంచి కొన్ని స్థానములనుచెడిన, వారి అర్థమును చెప్పిరి. ఎల్లజను ఖద్దర్ భరింతుమనిచేడిరి. అంతకాలము ప్రచారకులగు శ్రీయుత శృంగేష్ చినమల్లారామిచ్చెడి ఖద్దర్చివయమై, ఉపన్యసించుచు, అధికముగ నెట్లు, యెంతలాభము పొందగలమను విషయమును వివరించుచుచెప్పిరి. చదివీపాలెము గ్రామము మామారు మాసమునకు 1000 రూపాయల ఖరీదుగల నూలును,

రాజమండ్రి

స్వకీయ విలేఖరి

జాతీయవిద్యాలయము.

నవంబరు 1 న తేదీని జాతీయవిద్యాలయములో ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు కలసి సభచేసిరి. ఉపాధ్యాయులగు శ్రీయుతులు మద్దూరి అన్నపూర్ణమ్మగారిపాటి మూర్త్యుర కాశరావుగారు అలీసోదరుల నిర్బంధమును గూర్చి ముచ్చటించి వారి జేకసేవను ప్రశంసించిరి.

పిమ్మట ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు కలసి జాతీయ గీతముల బాడుచు పురపీఠంల నూరేగింపు ఉత్సవమును సాగించిరి.

బహిరంగసభ

సాయంత్రము 6 గం॥ కు శ్రీచింతామణి నాటకశాలలో పురమహాజనసభ జరిగెను. ఆంధ్రజాత భిలాఫతు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత అన్నార జవాబ్ భాగ్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి. తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు అధ్యక్షులు భిలాఫతు సమస్య పరిష్కారమైనను స్వరాజ్యము సిద్ధింపదనకు తమకట్టును ఏకరసి నెలవిచ్చిరి.

శ్రీయుత గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు ప్రభుత్వపర్యాసకులు. భిలాఫతు మూలమునుగూర్చి ముచ్చటించి జేకములో ప్రస్తుత కార్యక్రమమునందు మార్పు కావలెనను అభిప్రాయము కొంతవరకు గలదని చెప్పిరి.

అత్యుగాది బాపిరాజుగారు అలీసోదరుల జేకసేవను కొనియాడి మహమ్మదాలీగారికి విజేతరాజకీయచరిత్రలో గల ప్రశ్నను వివరించిరి.

భవిషిషాటి సత్యవారాయణగారు భిలాఫతు సమస్య రాజోపు గమింపజేయుచునూ వేకములో పరిష్కారమగునను ఆ తరువాత లేదని కారణముల చెప్పిరి. గయలో సహాయరాకర హోద్యమమునకు పిండప్రదానము చేయుచున్న నని వారితలంపని వెల్లడించిరి.

మద్దూరి అన్నపూర్ణమ్మగారు నవంబరు 1 తేదీ ఒక అలీసోదరులజీవితకల్పనే గాన, 1858 లో ఆ తేదీననే విక్టోరియా రాణిగా రిచ్చిన ప్రతీకనముగ ముఖ్యమైనదియు, ఆ ప్రతీకనములో భారతీయుల మతవిశ్వాసములకు దండిపమని స్పష్టముగా నున్నను అలీసోదరులు తమ మతభక్త్యును వెల్లడిచేసిందు అతే వారిని కారాగారమున కంపి విక్టోరియారాణి మహాప్రకటనమును నీటుగలిపిరి చెప్పిరి. గయలో సహాయరాకరహోద్యమమునకు పిండప్రదానము చేయకుండ చూచువాధ్యక్ష ప్రజలయందు ప్రచారకులయందును కలదని హెచ్చరించిరి.

సయ్యద్ అబ్దుల్ హిమాన్ గారు భిలాఫతు విజయము ప్రాచ్యుత్యముల స్మరంతమునకు మార్గము చూపుచున్నదని నెలవిచ్చిరి.

చీరాలవాస్తవ్యులగు శేరాల నాగేశ్వరరావుగారు గాంధీగారు బాబ్ లోలో వెనుకకు తగ్గకుండ యుండెనో బాగుండునని నెలవిచ్చిరి

అధ్యక్షులు, వాకీం అబ్దుల్ భాగ్ గారు రాజమహేంద్రవరస్టేషనులోనిచ్చినసంతకము (నూటికి నూరుమంది ఖద్దరు గట్టవలెను) తెలియజెప్పి సభను ముగించిరి.

ప్రస్తుతము తయారుచేయు చున్నదనియు, గడచినవత్సరము 10 వేల రూపాయలు విలువగలనూలు, ఆ ఒక్కగ్రామము నందే తయారయిన దనియు ఇట్లు ప్రతిగ్రామమునకు శ్రీలు తమ కర్తవ్యమును నెఱవేర్చునో లక్షలకొలది రూపాయలను జల్లా వారు సంపాదించ వచ్చునని చెలిపిరి. నరికన కట్టెపుల్లలు, దంచిన బియ్యము, కొబ్బాయినిరు మున్నగువానిని ఉపయోగించి సాక్యముల నడవించుచున్న పట్టణ వాసులలోని శ్రీలు, రాటములను జేకతేయము కొరకుప్రయత్నించినవో నెల్లూరుపురమునందలి ప్రతిపిఠము నొకచదివీ పాలెము కాగలదని ఖదీని, ఎల్లరను తమగృహముల యందలి రాట్నములేతమకువస్త్రములు తయారు చేయునట్లు ప్రయత్నముచేయవలయునని నేడిరి.

తదనంతరము కాంగ్రెసు ప్రచారకులు శ్రీయుతులు, నేదం ముఖ్యమంత్రికర్త, సానుభూతి పద్మశాఖయ్య గారును మాడ అలీసోదరుల గుణగీతమును గూర్చి అనుభవించిరి.

కడపట భిలాఫతు కార్యదర్శిగారు మహమ్మదుగారి చరిత్రయందలి వారు నెలవలించిన నాస్థ్యరాహిత్య విధానమును కొంతచెప్పి, సభ నలంకరించిన వారికి నమస్కరించి, సభ ముగించిరి.

గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

శ్రీయుత గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు సుమారు రెండు నెలల క్రింద మా రాజమహేంద్రవర పట్టణమును పిడి ఏలూరులో కాపురమునందు ఉనివార్యులగు కారణముచే వెళ్లిరి

జీవితము

రామచంద్రరావు పంతులుగారు ఆంగ్ల భాషయందు మహాపండితులు. యం. ఎ. పరీక్షయందు ప్రథములగు ఆంగ్ల భాషయందు త్రిపురైరి. ఆంగ్ల భాషయందు మహావక్తలు. 1907 సం॥ 12 ములో 50 x రాష్ట్ర విభజనాంశన దినులలో ఆయన రాజమహేంద్రవర నవ్వుమెంటు ఆర్ట్స్ కాశేజిలో బి. యె. చదువుచుండెడివారు. ఆ కాలమున విద్యార్థులలో సంచలనము కలిగినప్పుడు వారికి నాయకులై వారి జేకభక్తిని ప్రజ్వలించిరి సీనవాలో పీరును శ్రీయుత జోశ్యుల రామచంద్రరావుగారు ముఖ్యులు. రాజమహేంద్రవరమున జాతీయ విద్యాలయమును స్థాపించుటలో విశేషసహాయము చేసి కొంత కాలము ఆ పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయులుగ పనిచేసిరి. అప్పటినుండియు రామచంద్రరావుగారు జాతీయవాదిగా నుండి ప్రజాహితీవిరమునందు ప్రధాన స్థాన ముక్రమించియుండెరి. రాజ్యాంగ విషయములలో గొప్పజ్ఞానమును సంపాదించిన వారు. వీరి దైర్ఘ్యసాహసములకు మోతేను. కనీసము నెల 1-కి రు 800 ల నవలీలగా సంపాదించి కొనుటకు తగిన విద్యార్థులు కలిగి జేకాభ్యుదయమునకే తమ కాలము నంతను వినియోగించుచున్న వారు ఆంధ్రజాతము మిక్కిలి యునుదు. కాని శ్రీ రామచంద్రరావుగారు రట్టివారిని గమనింపవలయును. వీరికి రాజమహేంద్రవరమునైగల యభిమానము కర్తనాతీతము. నితర మాన మగునట్టి యభిమానమును కార్యరూపమునను, ఉపన్యాసములయందును ఆ సేకమాతలు వెల్లడించియుండెరి. నిరాదంబర వర్తనగలటచే ఆయన జేకభక్తిని ఆంధ్రజాతము పూర్తిగా నెరుంగరు. సమీకరణయందు చేయుటయే యాయనకును యితరులకును, భేదమును నిరూపించును. ఈయన పరమ కాంత్యభావులు. అన్ని కక్షములవారికిని యాయనయెడ సమానగౌరవ ముకలదు. ఈయన రిమాసములు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నుండి, ఆ సంఘములో నున్న కక్షలను పోగొట్టి సభ్యులయందు పరస్పర గౌరవభావమును నెలకొల్పెను. పురపాలకసంఘచరిత్రలో వీరిపేరు కాశ్యరముగా నిల్చియుండును. స్థానికసంఘముల యొక్క సంకుచితదృష్టిని పారద్రోలి నిజజాతీయభావముల వ్యాపింప చేసినందుల కీయన యెంతయు వందనీయులు. ఇదివరలోకన్న పాశ్చాత్యవైద్యకాలను తీసివేసి ఆయుర్వేద జైవధాతయమును నెలకొల్పుటకు వీరు కాలకులు. ముగ్ధునినీపముపాఠశాలలో రాటముల నెలకొల్పి ఖద్దరువృద్ధికి యేత్పాటుగావించినవారియనయే.

ఈయన కాంతము వివరణంకత్తి దైర్ఘ్యసాహసములు, జేకభక్తి జ్ఞానంపత్తి పాండిత్యము ఆంధ్రులకు ఆదర్శములై నెలసిల్లుగాక!

వీరిని గౌరవించుటకు మామోదలు ముఖ్యజయముతోట అ- 2 న తేదీని సమావేశమయిరి. అల్పాహారము లయిన రిరువార సభయం దనేకు లపస్యసింది తమకు శ్రీరామచంద్రరావు పంతులుగారియొడగల గౌరవభావమును నెల్లడి చేసిరి. అన్ని పక్షములవారును పాల్గొనిరి.

ప్రసంగించినవారికేర్ల నిట వ్రాయుచున్నాను.

- (1) కందులవీరరావుగారు స్వామిగారు ముగ్ధునినీపల్ చెయి ర్మక (2) భమిడిపాటి పత్మివారాయణగారు, (3) సోలం బాప నయ్యగారు. (4) వాళం పట్టాభిరామరావుగారు, వర్తకులు (5) తిలారి భనరాజువారాయణగారు, (6) ద్రోణరాజు చినకామేశ్వరరావుగారు (7) మద్దూరి అన్నపూర్ణమ్మ, (8) మీర్ ఆకరం అలీగారు, స్తీడకు, (9) కందుల లక్ష్మీపతిగారు ముగ్ధునినీపల్ కాన్సిలరు, (10) డాక్టరు కె. వెం. రామారావుగారు, తాల్కాకా కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు, (11) కుసుమ వెంకట్రాయయ్య గారు (పంచమసోదరుడు)

రామచంద్రరావుగారు సమాధాన మిచ్చుచు రాజమహేంద్రవరము సాంఘి, చారితాత్మక, భాసావిషయక, రాజ్యాంగవిషయములయందు ఎట్లు ఆంధ్రజాతములో అగ్రస్థానము వహించెనో నిరూపించి అట్టి కట్టణమును విడుదలచేసినందులకు తనకుల విసాదమును వెల్లడిచ్చిరి.

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

స్కూల్ లో సంగీతం

నవంబరు 7:— మొన్న బెజవాడలో జరిగిన జిల్లా బోర్డు మీటింగులో కలెజు బోర్డు ఉన్నత పాఠశాలలో సంగీతం చెప్పుటకు ఒక ఉపాధ్యాయుని నేనుటకు ప్రోత్సాహపడినట్లు వినుటకు చాలసంతోషముగా యున్నది. వెనుక 1918 సం॥లో మా గ్రామములో యున్న ప్రజాసంఘము తరపున యాసంగీతము విషయమై చాలా మాదావిడి జరపడమైనది. అప్పుడు వారితము వారికిన్ని కాసనభలలో యున్న పెద్ద సభ్యులకును మహాజను ఉత్తరములు మొదలగునవి పంపబడినవి. దోతనము వారికి ఏమిన్ని అభ్యంతరము లేకున్నా స్కూల్ లో సంగీతపు విద్య ఆరంభిచేలాగు ఆసక్తికరములుగా ప్రోత్సాహములు తాము చేయమన్నట్లు కూడా గొప్ప మెంటు వద్దనుంచి జాలువచ్చినది. దానిమీద అప్పుడు మా తాలూకా బోర్డుకు చెంది యున్న స్కూల్ లోను మాటలకోస్తా పాఠశాలలో నన్ను సంగీతపు వేర్వేరును ఉంచి సంగీతము చెప్పించవలెనని ప్రజాసంఘము వారు కోరియున్నారు. అయితే డబ్బులేదని వారు భయము కూడా ప్రోత్సేపేవారు. మొన్న యామధ్య బాలాజీ రావు వారుగారు ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు యాసంగీతమునకు వారితో చెప్పగా వారు ప్రజాసంఘపు తోపున దీనిని గురించి యున్న కిక్కురీతునకు వెళ్లి స్కూల్ లో ఇన్స్పెక్టరు గారికి పంపియు విన్నాను. వారు బాగా రికమెండేషను చేయగా జిల్లా బోర్డులో దానిని అంగీకరించి కలెజుకు స్కూలులో మొదట ప్రారంభించిరి. ఇదివరలో మన చెన్నరాజభాగినీ యేబోర్డు గాని యేస్కూలులో గాని సంగీతము ప్రారంభింపబడినట్లు నేను వినియుండలేదు. అదేమిట్లు స్కూల్ లో కొందరు ఆలంబించిరి గాని స్కూలు వైసుల పరీక్షకు అప్సల్ ప్రాంచిగా వెట్టుబడినట్లు ఎక్కడను గానివివరములు నుక కలెజుకు స్కూలు వారిని మేము చాలా ఆభినందించుచున్నాము. ఇతర బోర్డులు మునిసి పాలిటీజు వైసేమి కమిటీలు కూడా మా జిల్లా బోర్డువారు చేసినట్టి చొరవచేసి సంగీతమును అభివృద్ధిలో తెల్తురు గా!

ఒక స్థానిక వార్త

ఒక స్థానిక వార్త నిన్నటిదినము తెల్లవారు యూమున కత్తి తో కల భార్యను వాడిచిత్రైతి ఆ కత్తితోనే తనను కూడా బాదుచుకొని చంపుకొనలేక తిన్నగా పోటీకు నేడనుకు బోయి తాను చేసిన వారతను చెప్పి అక్కడనే కత్తితో పడుండెను. భార్య చెడుగుణములే యందుకు కారణములట.

రైలు సంగతి

మా రైల్వే విషయములో మా జిల్లా బోర్డువారు ఒక ఉప సభ్యులను యేర్పాటు చేసినట్లు నేనిదికరలో ప్రానియున్నాను. ఆ ఉపసభ్యులు కలెజుకుని బ్రాడ్ మీటర్ గేజిలలోనే రైలు రైల్వే వేయవలసిందిగా తీర్మానించింది వినుటకు సంత సందితము. రైలురైలు పద్ధతి త్రోసివేయి.

ఉద్యోగపు సంగతులు

క్రిందటి నెల 28 తారీఖున పెట్టి చేటులో రెండవంతు విషయమై అయినవరకు తరువాత మాజిల్లా కలెక్టరుగారున్నూ, ఎక్స్ క్యూటివ్ ఇంజనీరుగారున్నూ ఇక్కడకువచ్చి క్యాంపు చేసిరి. రోజుమూల బోయియుండిరి. వేయవది ప్రాజెక్టుకు ఉభయము కిక్కిరేవీనిని విన్నాను. మాటలకోస్తా పాఠశాల కాం తెలు లాభాకరీ కూడా చూచినాను.

మా ముఠాగారైన సి. జి. జగన్నాథాచారి బియ్యం బియ్యం గారు ఒక నెల బియ్యము నెలపు తీసుకొనిగా బియ్యపుం నుండి రాజగోపాలాచారి ఆ నెలపు బియ్యం నె జగన్నాథాచారిగారి స్థానేవచ్చిరి.

తిరుపతి మునిసిపాలిటీ

తిరుపతి మునిసిపాలిటీలో చేర్చుకోవడవిలో యుండిన మహారాజరాజ్ కి. జి. నరసింహాచార్యవారికి 1922 సం॥రం ఆక్టోబరు నెల 31 తేదీతో చేర్చుకోవని పూర్తి అయిపోయింది తిరుగా చేర్చువారిని యెన్నుకొనడమునకు నవంబరు నెల తేదీ 8 రో మీటింగుకు వెళుట కంగడి తెలుస్తూయున్నది. చేర్చువ వారిపనికి కృతకం 50 పదివిలోయుండు 16 మందిలో నుమారు 3 మందివరకు కాలమునని ప్రయత్నించేయాలగు వినికిడిగిల్ల తెలియజేయున్నది. తిరుపతిలో మునిసిపాలిటీ యేర్పడి నుమారు 30 సం॥తీర్చుముగా ప్రామాణిక చేర్చుముగా యెంటూ యుండినారు. ఈ పర్యాయము కేఫెసిల్ వార్డు చాలా దయ చూపుచి నడక చేర్చువనికి ప్రామాణికతరుని ఎన్నుకొనల యు చ్చుచున్నాము.

తిరుపతి పురవాళి

ఏలూరు

(మా విలేఖరుని నుండి)

శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు.

5 నవంబరు. — శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారున్న వారిపార్టీ యను నిన్నటిదినమున 10 గంటలపైబడి నీ గ్రామమునకు దయచేసిరి. మా క్యాంపెనుకమిటీవారును నాయకులును స్వాగతమర్పించి క్యాంపెను కార్యాలయమును విడిదిదింపి విం దొనిచ్చిరి. సాయంకాలము మేళలాశములలో పట్టణమంతయు వానూకొంది పురమందిరమునకు 6 గంటలకు గొనితెచ్చిరి. ఆ క్షుట 2000 ప్రజలు సభకువచ్చియుండిరి. ఈసభకు ముఖ్య శ్రీ దివాన్ బహదర్ శ్రీ మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులుగారు, జిల్లారి రామారావు పంతులుగారు, కల్లూరి కోడండరామయ్య పంతులుగారు, యం. కొండయ్య శాస్త్రి గారు, కాళ్లూరి రాజన్నగారు, స్వామి శాస్త్రి గారు మొదలగు ప్రముఖులును, చాలమంది గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్థులునుగూడ విచ్చేసి శ్రీ రాజావారిని గౌరవించి యుండిరి. సభాప్రారంభమున శ్రీయుత క్రొత్తపల్లి సుందరరామకవిగారు కొన్ని పద్యముల శ్రీ రాజాగారిని స్తుతింపుచు జరిపిరి. తరువాత యర్రమిల్లి మంగయ్యపంతులుగారు శ్రీ రాజావారి దేశసేవను, కార్యదీక్షను సంతింపుచు, కాజావారి ఆగ్రాసనాధి పతులగు, ఉపవ్యాసములగు నుండిభ జరుపవేడిరి. అట్లే శ్రీ రాజా వారు సభకుజరిపిరి. వారు మనప్రస్తుతకర్తవ్యమును గురించి ప్రబోధింపుచు నిలుల నెదిరిచ్చిరి:—

“నేను తెలుసునుండి విడుదలయైనవంటి నే చిత్తూరుసభ లకుపోయి కాసనోల్లంఘనమును వెంటనే ప్రవేశపెట్టకతప్పదని పోరాడితిని. నామిత్రులందరు దేశమందులకింకను సిద్ధపడియుం డలేదని వ్యతిక్రమక పోరాడితి. నేనాంధ్రదేశమును పరికించి చూచునకి నామిత్రులవాడయే నిజముగ కనుమీచినందున నాయభిప్రాయమును మార్చుకొంటిని. కాసనోల్లంఘనమును ఘోషించి వారెవరెవరుగో, మనక్యాంపెను ఎటుల పరిష్కరించునోమన మోహితతో వేదియుండి చూడవలెను. క్యాంపెనునకు మా తృప్తిసానుగనుక దాని పరిష్కారమును మన మనరంపరలసి యుండును. ప్రత్యేకవ్యక్తులు కాసనోల్లంఘనమును విడిగాచేయుటకు మూతము క్యాంపెను ఆజ్ఞనీయకతప్పదు. మన మట్టికాసన నోల్లంఘనమును చేయుటకు సన్నద్ధులై యుండవలెను.

మనలో పెద్దల చేతులు కాసనభలకు తిరిగి వెళ్లుట ఆన కళ్ళమని అభిప్రాయమును మన్నింతుల వినుచున్నాము. కాసనభ లు నిష్కలంఘనము గురించి ఎవరెటుంగున్నారో? ఎన్నికర్యా యముగా మీమ్రాలనిలిచి కాసనభలు నిష్కలంఘనీయులవ్వ సిందినమేము తిరిగి కాసనభలకు పోతున్నామని అనుకుటకు నోక్కూడగలదో తెలియుటలేదు. గవర్న మెంటువారికి గల మా క్షులన మనము చెప్పుదాని నిష్కలంఘన గావించదగిన నవకా కి ముండియున్నా భదు యాజమానియులు నదరు సభలలో నేమి చేయగలుగుదురో తెలియుటలేదు. అనుట చేయునది లేక మార కుండినవో ప్రజలు వారిని నిందింపవలెను. అప్పుడు తిరిగి సభ ల ను ఏ డి పా త పం థ కే రా కల సి న చ్చు నుగ చా! సహజనిరాకరణ కార్యక్రమమున మన మింకొక విషయమును పొందినయంతమున వేర్పాటుపరిచివచ్చినవో యాయ్యది కాసన సభాసహిష్కారమునకు తప్ప మరెయ్యక దానికి జైదనవేయదు. గాంధీమహాత్మునిచే నెలకొల్పబడిన నీయుద్దయమునకు మూల నూత్రమగు నిరాకరణతత్వమున భగ్గమేమి! కాసనభలు గవర్న మెంటుకు సహకారములుగాని అసహకారములు కావుగదా! అందు ప్రవేశించుట యైన మనమూలనూత్రమున విచ్చిన్న మును గావించుటయే గ్రహింప వేడుచున్నాను. కావున నీవిష యమునగూడ మనక్యాంపెను ఎట్లు తీర్చాలియనో ఒకటితో వేచియుండి తెలిసికొనలయును. నేను క్యాంపెను వ్యతిరేకియ మని తమకుచెప్పను. వారి క్యాంపెను ఆటుల కాసనసభాత్రవ కేమునే యామోదించువో, నేనును వాతో నేకీరంచు వామి త్రులును ఈవిషయమై ప్రజలను వోట్ల నిమిత్తుని ప్రబోధింప జాలము.

ఇక మనము ముఖ్యముగ నాచరింపదగినవిషయము మరి యొకటి కలదు. అది భద్రత. ముమ్మలను నేటిదినమున జేతలుకా ట్టుచు గ్రామమంతటను మారేసింపుటకొనెనుం గావించిన వెం దులకు? సహనించుటకా? అవమానించుటకా? ఎట్టివాధయు లేకుండ, మాతోజాలు మీరు ముందంజవైచివచ్చినను రాక పోయినను భద్రభరింపువని ప్రార్థింపుచున్నాను. తాము విశేష కష్టములతో మాయెటుల నిలువబడి మాకు జేతలుకాట్టిన అయ్యది సహ్యకమెటుల కాగలదు? మమ్మలనుమిచ్చి, మమ్మలను కారాగృహములకు ద్రోచి, మేము చెప్పిన స్వల్పత్యాగము నైన జేయక, మమ్మెందులకు మోసము చేయుదురు? ఎన్నికర్యా యముల మమ్మల మాభార్యపుత్రముల కెడమగావించి కారా గారములకు బంపివేయకు మావాక్యములమీద కావ్యదీక్ష కలగ గలదో మోచించి చెప్పినవో, మే మట్లు నడుచుకొనటమైన తెలిసియుండున? గాంధీమహాత్ముడు భద్రతో యని ఎటుగెల్తుచు

కారాగారమున ఆహార్యములు తపస్సుచేయుచున్నాడు మన మీపాటిభద్రుడు గట్టిండులకే అంగదేశమున కలవరము కలుగుచున్నదని వినుచున్నాముగదా? ఆందరమును తదేశదీక్ష తో భద్రుడనే అవలంబించినవో మనకు స్వరాజ్యము కరతలా మలము కాకుండదు. కాబట్టిఎల్లరు భద్రుడధానిమున దీక్షావరులై యుండగోరుచున్నాను.

ఇట్లే హిందూమహాత్ముడి సమ్మేళనమును, అస్సెస్సెం తాదోమనివాదమును మనయుద్దయవిజయమున కాంక్షతో లని మహాత్ముడు చెప్పినదానిని మనము మరచజను. మహా త్ముడు మననుండి వేరవేయబడుటచే మనకిప్పుడు భగవంతుడే కరణ్యము. శ్రీకృష్ణభగవానుడు అట్లనని యాధమునకు ప్రేరే పించుచు నిష్కామ్యముగ నీవిధిని నీవు పరిపాలించినవో అంక లిదోమములు నిన్నంటజాలవని చెప్పియున్నాడు. అట్లే లాభా లాభములతో మనము సంబంధమును వెట్టుకొనక నిష్కామ్య ముగ మనవిధిని మనము నెఱవేర్చవలసియున్నది. మనగవర్న మెంటు మన కక్రమమును జేయుచున్నది గనుక దానిని నవించి మనమాట గుల ను నిలువ తెట్టు కొనుట మనకు విధా య క మైన పని. జయో ప జయములు మనకి కావు గనుక, ఆందుతో సంబంధమును వెట్టు కొనక మనముకృషి చేయవలయును. కాని అట్లనునియుద్దయమునకు ను, మనయుద్దయమునకు చాలవ్యత్యాసముకలదు. అప్పటికి పశు బలముతో కూడిన యుద్దయము. మనముచేయుచు దౌర్వ్యరాశి- ర్థమైంది. మన ప్రాణములు పోయినను, మనశరీరములనుండి రధిరధాంలు ప్రవాహములై పోయినను సహించి, మనపరిపాలకుల రధిరిండువు నొక్క దానినైన నీభారభూమిపై రాలకుండ మెలంగి, ధర్మసంబంధమున సత్యమును, త్యాగమును వెల్లడించి విజయవంతులము కావలసియున్నాము.”

రాజానరసింకరావుగారు.

కుమార రాజావారియనంతరమున శ్రీయుత రాజానరసింక రావుగారు ఆంధ్ర, హిందీభాషలయందు పరిష్కరించిరి. మృదుమ ధురమును, గంభీరమును క్రావ్యముకానభాషగనుక వారు చెప్పి నది సభ్యులకు తెలిసినను తెలియక పోయినను హిందీయుపవాసము చాల ఆంధ్రమును కలిగించినది. వీరు వెనుక నీ గ్రామమునకువచ్చి నపుడు హిందీవిద్యాలయసీతమును బెజవాడయందు స్థాపించుచుని చెప్పి అయిదారువందలరూపాయలచందాలు ప్రోత్సహించియుం డిరి. అయ్యది ఎటులవినియోగంపబడినదియు తెలుపవలసినది సభ్యులలో ననేకులువారికి చీట్లువాని సభలోనందిచ్చినందున, అందునుగురించి ఆంధ్రమున పదినిమిషములు మాట్లాడిరి. సదరుసా ముగ్గురు మద్రాసుహిందీప్రచారక సంఘమువారికి జవకట్టియుంటి మనియు, సదరువిషయమగు తెక్కలను వెనుకనే ప్రకటించి యుంటిమనియు, సభ్యులుగోరుచున్నార గనుక మరియొకసారి సదరుతెక్కలను ప్రకటించుటయైన తిరిగి ప్రకటించుననియుచెప్పిరి. వారు హిందీ ప్రచారముపట్ల గావించినపనిని వెల్లడించుచు ఆంధ్రదేశమునకు ఆభిల హిందీప్రచారక సమ్మేళనము పత్రమున నొకప్రత్యేక కార్యాలయమును బెజవాడలో వెట్టుటకు ఏ ఏ చిత్రికనియు, బజాజ్ గారు మనకార్యాలయమునకు రు5000 లు విరాళము నొసంగియున్నారనియు తెలిపి సభ్యుల శానంద పరచిరి.

కడపట శ్రీయుతి యర్రమిల్లి మంగయ్యపంతులుగారు ఉపవాసకులకు దండననులర్పించిరి. సభ జయజయధ్వారముల తో 8 గంటలకుముగిసినది వైసుండి నన్నటి వ్యక్తులనుటలు విరామములేకుండవడుచున్నను, ప్రజలు కడక మెదలక నిశ్చల ముగ కూర్చుండి దీక్షాపరత్వంబులై మెలంగిరి.

ఆంధ్ర పరిసమందిరము

(బాలాగంజు - హైదరాబాదు)

వైసే ఒక పతనమందిరము కార్తీక శు 14 శుక్ర వారం ఉదయము 8 గంటలకు కీర్తిశేషులైన శ్రీ దివాన్ శంకరరావుగారి పాత్రులును, భాషాభిమానులును నగు ముఖ్య శంకరరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద స్థాపింపబడినను. నుమారు 800 మంది ఆంధ్రులు వాటిసభ నలంకరించిరి. తాత్కాలిక కార్య దర్శిచే, ఈపతనమందిరస్థాపనను గురించి చేయునదైన ప్రయత్న మును, రిత్నాహాయకులు చూపిన దౌ దార్యము మొదలగు సం గతుల తెలుపు నొకచిన్ని ప్రతీక చదువబడినను. ప్రతి సంధ్యాల నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కతావధానిగారు ఈ ప్రారంభోత్సవము నకై తమచే రచియింపబడిన శ్లోకములను, పద్యములను కను మనోహరముగా జదిపిరి. పిదప “మాతృభాషయొక్క ప్రాముఖ్యము”నుగురించి ముఖ్య మాడపాటి హనుమంతరావుపంతు లుగారున్నూ, “పతనమందిరములవలని ప్రయోజనము”ను గురించి ముఖ్య ఆయ్యుకి వెకటరమణయ్య పంతులు గారును, “ఇట్టి మందిరస్థాపనలవలన నుండు భాగము”నుగురించి ముఖ్య మందిరస్థాపకశాస్త్రిగారును ఆంధ్రమున విత్తులముగా నుపన్యసిం చిరి. శ్రీయుతి మహాబాబు సారాధుని, వెంకటాచలము గా రలు ఇచ్చటి రాజభాష యగు ఉర్దూభాషతో “భాషానిల యముల అవలంబము”ను గురించి ప్రసంగించిరి.

దేశీయ వార్తలు

భారత కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘ నివేదికము

జగద్గురు శంకరాచార్యస్వామి, హరిదయాలునాగు, శ్రీమతి సరోజినీదేవిగార్లు, నవజీవను పత్రికయును కలకత్తా ఆసహాయవాదులును శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదనుట

చేశ బంధు దాసు గారి స్వేటు మెంటు

బొంబే శాసనసభ టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికల విమర్శలు

శ్రీమతి కస్తూరి బాయి గారు

లార్కనానుండి కరాచీవచ్చి కరాచీలో నువన్యసించుట

మౌల్వీ మహమ్మదు అక్రం ఖాను గారు

కలకత్తా కారాగృహమునుండి వదలుట

ఖిలాఫతు సమస్య

మహమ్మదీయ ప్రమాఖుల అభిప్రాయము

ఆగఖానుగారి పింతివార్త - అమీనుగారి సేవలు హిందూ దేశమునకు వచ్చుచున్నవనువార్త నిజముగాదు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 4599 గురిని అరెస్టు చేయుట

చెరసాలలో అకాలీలు భోజనము మానివేయుట

మహాశబ్దసింగుగారి కేసు విచారణ

సిపాయి ఉద్యమసింగుగారి శిక్ష - ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘ నివేదికము

శాసనసభలకు వెళ్లుట

శ్రీ శారదాపీఠ శంకరాచార్య స్వామిలవారు

పాపాల్లో 8 వ తేదీ సాయంత్రము బహిరంగపథ జరిగినది. ఆసభలో జగద్గురు స్వామిలవారు ప్రస్తుత రాజకీయస్థితిని గూర్చి యువన్యసించి వీరితని చూచినను శాసన సభలకు వెళ్లుట తగినపనికాదు. ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘమువారి నివేదికము లో ఆజ్ఞోల్లంఘనమును గూర్చి వారుచేసిన నూచనలనుమాత్రమే అంగీకరించవలెను. తక్కిన నూచనలన్నియు అశబ్దములు గాన వానిని తిరస్కరించవలెను. శాసనసభలకు వెళ్లుట అధర్మమని రెండొక్కతరము నిర్ధారణ చేయుచున్నది దానియందువలన నెటుల భర్తవుచును? ఆసహాయద్యమమును కాంగ్రెసువారు సిద్ధాంతముగ నంగీకరించిరిగాని విధానముగా నంగీకరింపలేదు. శాసన సభలకు వెళ్ల వలెనని భోధించువారు భారతదేశ ప్రతిష్ఠా శాసనములను చూచుక వ జేయుచున్నారు. శాసనసభల తిరస్కరములను తిరస్కరించు వధి కాము ప్రభుత్వమునకు కలదు గాన శాసనసభలకు వెళ్లుటలన నెట్టి ప్రయోజనమును కలుగదు గాన నెట్టి తిరస్కారమే ఆమోదింప జడినచో వశములు కాంగ్రెసుతో సంబంధమును భూత్రిగా వదలుకొనుటయే సమచితమని స్వామిలవారు భోధించిరి.

బాబాసాహెబ్ దయాలునాగుగారు

భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యులను కలకత్తాలో కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులను గూడగా కట్టుకుని

ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘమువారి నివేదికమును ముక్త ప్రాయముగా నుండలేదు. అకాలీయులను కలిగించినది. ఆసహాయద్యమ సిద్ధాంతమును భూత్రిగా హిందూగా వదలుకొనుటయే యగు నట్టి వెళ్లుట ప్రతిపాదన మాదనమును సుభుధర్మ లేకగ్రీకుముగా చేసియున్నాడు. వారి విచారణావంశమును వారు సరిగా ప్రతిపాదనలేమియు. బద్ధులవచ్చు ప్రద్యోగశాలములను క్రమశిక్ష ఆసహాయద్యమమును తిరస్కరించుచు వచ్చుచు మన ప్రధానాంశమును భూత్రిగా వదలించియున్నది. తన కృత్రిమార్పి గ్యాయనాదమును కాంగ్రెసువారిగూర్చి అసహాయవాదులనుభావాల కలుగించిచో అర్హుని తీకకణ సిద్ధాంతమున కది అసంబంధము. సంభాషణలలో సమయమంది శాసనసభలకు వెళ్ల వచ్చుట నూచించుట సరియైన వాలోనన లేకపోవుట నువనదే యిది. తక్కిన వర్తమానము శాసనసభలకు వెళ్లరాదనుటయే లిపిన కారణములు సమగ్రములు కావు గాని మొదటి ముగ్ధి

వారమును భూత్రిగా ఖండించుటకు మూలము చాలియున్నది. శాసనసభలకు వెళ్లుట ఆసహాయద్యమ మగునని వారు భ్రమ సింగి గాని అది ఆసహాయద్యమము కాదు. కృత్రిమముగా వ్యాప్యవహకారమును. సంఘసభ్యులు జనసామాన్యము యొక్క లాభమును గుర్తింపజేసే ధనికుల (బర్గోయిసు) లాభము నందే దృష్టినివేసి వారి ప్రాశ్నాచారములను నీ యిట్టి నూచనలను చేసిరి. ఇది అశ్రమము. కాంగ్రెసు విధానమును మార్చమైన నవ సర్వమేవో ముందు మంచి అభివృద్ధి కలుగుటకు ఆసహాయద్యమము నందలి ధనిక (బర్గోయిసు) లక్షణమును తొలగించుటయందే కట్టిమార్పుభూత్రిగా జరుగవలెను. ధనికులలాభమునే కర్మరాజ్యమును కొందుచునే దేశీయుల కట్టి స్వరాజ్యముతో పులేనని వాగుగాన నడిచిరి.

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు

యధానుకూల సహకారమునైనను మరెవ్వరి సహకారము నైనను చేయుటకు శాసనసభలకు వెళ్లవో చివర కది ఆసహాయద్యమసిద్ధాంతమును దుర్బల మొనరించును. ఏయొద్దేశముతో శాసనసభలకు వెళ్ల ననుచున్నది ప్రభుత్వమునకు విజయమును మనకు పరాజయమున జేయగలదు. శాసనసభల బహిష్కారమే మనయుద్దేశమును ప్రధాన విషయముగాన వా బహిష్కారమును తొలగించుటకు నేనెంతమాత్రము నంగీకరింపజాలను. దాను, నైహూ, హాకింగార్లవంటి సుప్రసిద్ధ నామకలతో నే నీవిషయమున నేకీభవింపజాలనందుటకు చాల చింతించుచున్నాను. మన విధానముననే ముఖ్యవిషయమునందైన మనము ఏమూలము లొంగిననుగూడ అదిమనకు తెలిచుచున్నా నే చివరకు సిద్ధాంతమునకే భంగము కలిగించుననుట నిశ్చయము. అందువలన రాజకీయ సంప్రదానముల నిర్మూలించుట అసంభవముగాని అసహాయద్య మొకమును నిర్మూలించుట మూలము నిజము. దేశీయులదితను ఉత్సాహమున ప్రబలజేయుటకు తీవ్ర తపసుగ నుసమయ సాధనముగా నుద్దేశించియే శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని మనవాదులు ముదిరిరిని నేనెరుగుదును గాని కరాచీలోవలన కలుగుచున్న అవమానమును గుర్తింపజేయు, స్వాతంత్ర్యమునందాన మూలకట్టియను, నిర్ణయధియగు సభ్యులను మన సేవకార్యముల కోవచ్చునుగూడ వనవరముని అంగీకరింప జేయు ప్రణాళి ఏవిధమున కర్మరాజ్యము నడుగు గూడ వచ్చు లాకాలియే వాడుభిప్రాయము. అసహాయద్య మూలము మన కలయ్యలముగ నయిన భింపుము కలిసింపజేయుట అర్హమనగ జరుగదగినదియును. మూలకట్టియే నూచించుచో వాడిని కలకత్తా ప్రభుత్వ తోడ్పాటుతో నేను ముఖ్యముగా నంగీకరించెదను. అసహాయద్యమును గూర్చి కలకత్తాలో జరిగినదేశీయ మహాసభయందు చేయబడిన తీర్మానము ప్రకారము కాంగ్రెసు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 4599 మందిని అరెస్టు చేయుట

8-వ తేదీ అరెస్టులు

8 వ తేదీని 101 మందిని అరెస్టు చేసిరి. వారికేసు 9 వ తేదీని విచారణ జరిగినది. వారిలో 84 గారికి సెలవిదములు మూత్రమే కడిగైదు చేయబడిన.

చెరసాలలో అకాలీలు భోజనము మానివేయుట

అట్లనుచెరసాలలో అకాలీలకు వెట్టు భోజనము భూత్రిగా వా కుండకుండున ఆ చెరసాలలోనున్న అకాలీలవరును 48 గంటలనుండి భోజనము మానివేసిరి 9 వ తేదీని గురుద్వారా గంఘమువారు ప్రకటించిరి.

భాయిబుగసింగుగారిని వదలివేయుట

ఉపన్యసించినందుకు అరెస్టు చేయబడిన సింగుగారి కేసు విచారణ 9 వ తేదీని జరిగినది. సింగుగారిని వదలివేసె.

మాయనాగెములు

ఉపన్యసించినందుకు అరెస్టు చేయబడిన భాయి రణధీర శింశుగారిని కారణములూ చెరసాలలోనుంచగా ఆ కునకట్ట మాయ వాడెములు కనబడినవి కేసుచేసి అమృతసరు తీసికొని వచ్చిరి.

భాయి మహాలక్ష్మిసింగుగారి కేసు

9 వ తేదీని భాయిమహాలక్ష్మి సింగుగారి కేసు విచారణ జరిగినది. కేసు గురుద్వారా గంఘమున కర్మమీదను గాని అగష్టు 25 వ తేదీని అమృతసరు గురకబాగులో నేనులేను. 1921 జనవరినుండి గురకబాగు గురుద్వారము సామమువారి ఆధీనము నందే యున్నది. నేనువచ్చున పొలములో చెట్లను నవకుట్టకు మేము మొదటినుండియు మనుష్యులను వంపించుచు నే యున్నాము. మా మరతుకొంత మేటిల్లు చేయుచున్నాము. నన్ను ఆ రెట్లు చేసి యుండనిచో నేను గూడ చెట్లకు నరుకుటకు వెళ్లియే యుందును అని మహాలక్ష్మిసింగుగారి నుడిచిరి. తక్కిన రి గురును ఏయియును వాదించలేదు. నవంబరు 11 వ తేదీకి వాయిదాజేయబడిన.

సిపాయి ఉద్యమసింగుగారు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

కృపాణిని ధరించినందుకు ఉద్యమసింగును సిపాయికి సెలవు కలిగియు వేయబడినది గరగజు అకాలీ అను అమృత సరు పత్రిక లో ఆ గష్టు 16 వ తేదీని ప్రకటించబడినది. ఈ సిపాయి సామ్యులకు వెట్టి సెలవు ముగియు భోషల కనిలోనికరానందున సైనిక శాసనము క్రింద జూలై 26వ తేదీని ఆతనికేసు విచారణచేసి 9 సెలవు కలిగియు వేసిరి. ఆతనిని పరిలోనుండి తొలగించిరి. కృపాణి గమనిమేనియును లేదు గాన నీసహజను ప్రకటించవలెనని గరగజు అకాలీలపత్రికకు లేఖ వ్రాయగా ఆలేఖ పంజాబుప్రభుత్వ కార్యదర్శి కార్యాలయమునకే తిగి కంపబడినది ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

నిర్మాణ విధానమును దేశీయులత్యధిక దీక్షతో నెలవేర్చు గోరెదను.

ఏది ఎటులున్నను ప్రభాభిషాలము గంధు హెచ్చుమంది ఎటుల తీర్మానించెదరో అటులే దేశీయులందరును నడుచుకొనవలెను గాన గయలో జరుగుదేశీయ మహాసభలో హెచ్చుమంది ఎటుల తీర్మానించురో అటులే దేశీయులందరును నడుచుకొనవలెనని వారు నమృతము కలదు. అట్లు నడుచుకొనినచో కాంగ్రెసు కర్మలలో రెండు కట్టి లేస్తాడును సంభవింపజరు. అదిగాక ఎవరైన శాసనసభలకు వెళ్లగోరెను ఆసహాయద్యముల కట్టివారిపట్ల నెట్టి ద్వేషని సన భావమునంద గూడదని సరోజినీగారు భాయిబాయిలతో నుడిచిరి.

నవజీవను పత్రిక

9 వ తేదీని అహమదాబాదులో కలిగిన పత్రిక ప్రత్యేక సంచిక ప్రకటించబడినది. ఈ సంచిక సంగ్రహము నేర్పరుచుటయే అగ్రగణ్యమైనది. తనివో దేశీయులు ఉద్యమము సభికోత్సాహముతో కొనసాగించి ప్రజలందఱో సభికోత్సాహమును కలిగించి యుండును. ఇప్పుడు ఆర్యభోషముగల ప్రతిపాల్కురెల ముందు గరకబాగులో గాన నిపుడు దేశీయులూ గాంధీ మహాత్ముడు సర్వయందిన నిర్మాణ విధానమున సాగించుదలో లేక పోయితి, బహూ, కప్రూగాగార్లు నూచించుచురిరి కాంగ్రెసుకర్మలకి 1919 వద్దతి నే అవలంబించెదరో మూడవలసియన్నది. నిర్మాణ విధానమునకే కొనసాగించ వలెనని కిక్క గుజరాతులూపుమువారు మూత్రమే కొడుకులేదు. ఇకర రాష్ట్రములవారు గూడ నటులే భావించున్నారు.

దేశబంధు దాసుగారి స్టేటుమెంటు

పత్రికాభిప్రాయములు

బొంబే క్రాంతి

కానకభట్లకు చెల్లట కాలము విధానవ్యక్తిని చూచి యొక కంటకు ముచ్చటయిన దానుగాయ నడిచిరి గాని అది అట్టి స్వల్పమును మాత్రమే. విధానమును పూర్తిగా మార్చుటయే. అసహాయాద్యము ప్రధాననిధాంతమును పరిశ్రమించుటయే. స్వరాజ్యమును బడయటము కానకభట్ల మాఖ్యతకు సాధనములని అసహాయము లంగీకరించుటయే. కాంగ్రెసు ప్రాముఖ్యతను తొలగించుటయే యగును గాన కానకభట్లకు ఖచ్చితము.

మైసూరు ఆఫ్ ఇండియా

దాసుగారు సంపూర్ణముగా నరాజకమునీ వాణిజ్యమునీ పట్టవకుడును. అనుభవజ్ఞులను బ్రెజిడెంట్ రాజనీతిజ్ఞులను భారతీయ ద్రవ్యమును వెళ్ళు ప్రభుత్వసాధనము యొందించి నిర్మించినట్లయిన బ్రెజిడెంట్ పరిపాలనకు చాలకష్టపడి కృషిచేసి దించునట్టియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమందలయును అక్రమముగాన దానిని రూపుమాపవలెనని దాసుగారు తెలిపిరి. గాని ఆ ప్రభుత్వమును తొలగించి మరి ఎట్టి ప్రభుత్వమును చేర్చుటపలెనో తనకును తెలియదు కాంగ్రెసు వారికిని తెలియదనిగూడ దాసుగారు యొప్పుకొనుచున్నారు. క్రమాభివృద్ధిమావిప్లవమా అను ఖచ్చితముగా మరల కలిగినది. బేరీయలలో శ్రేష్ఠులగు మేధావుల సహాయమున క్రమాభివృద్ధి కలది. పరమాశయ మేదయో నిర్ధారణలేకుండ తమకుపయోజనముగా కార్యములను కర్మ సాయములనుగూడ గట్టుకొన కలచివారి నాయకత్వమువలన విప్లవము కలుగును.

బెంగాలు అభిప్రాయము

శ్రీయుత దాసుగారిని విమర్శించుట

హిందూ స్వరక్షణవలెభటు'దా పత్రిక కలకత్తానుండి 9 వ తేదీ నటుల తలచివార్త సంపాదించిరి. అట్టిల్లంపున విచారణ సంఘ నివేదికను బయల్పడవలెన నంటున్న యెవరూ రాజకీయంబోధనము ప్రారంభమైనది క త్రికలో ప్రచురించుచు ప్రభాభిప్రాయము, కానకభట్ల ప్రవేశము నకు బాహ్యవిషయముగ నున్నది. ఇన్న కాలేజీవైఖ్యలో ఒక గొప్పబహిరంగసభ జరిగెను. అసభకు హిందువులు, మహమ్మదీయులు 12 మంది ఉత్పన్నులయిరి. సాధారణ తమ అభిప్రాయములను మాత్రమే వినిన నా య తు ల తో కట్టి భావ మేమగు'మనుగానించుటలేదు. అభ్యుత్థులు ప్రతిపాలాభిప్రాయము మాటాడవలసిగా కోరినను ఉపన్యాసకు లందరూ కానకభట్ల ప్రవేశమునకు ప్రతిపాలముగనే మాటాడిరి. దాక్తరు ప్రభులచంద్రభూషు అధ్యక్షుల వహించెను. ఉత్పన్నులయిన వారిలో, జే ఎన్టీసీసేనాప్ర, కృష్ణశంకరాచారి, పాంచకారి బెర్రి, నృపేంద్ర చంద్ర బెర్రి, లక్ష్మణసింగుగారలును నితరులును కలరు. ప్రత్యేకముగ 'శేక్స్పిర్ వివర్ణించునాడ దని హాస్యవికరణ, చాలమంది ఉపన్యాసకులు శ్రీయుత దాసుగారి ప్రస్తుత ప్రవేశములను ఖండించిరి. దీనిని ఆందమున ఆపాడి యిరి. హిందూ

ఖాలిఫా కలవరము

ఆగాఖానుగారి తిండివార్త

అవిశేషమున హిందూదేశీయులకు మహమ్మదీయులకు మనమతమునకు హిందూముగ ప్రవర్తించునాడ దని బోధింపుడు. మీరు ఖాలిఫాను గూర్చి ముందు మీనుగా చెప్పుచున్నారని పంథులకు ప్రతినిధులను నికోపాదేశమునకు పంపుడు. నేను దీక్షించుటలో స్వరక్షణమునకు కచ్చెదను. తొందరపడ నవసరములే దని ఆగాఖానుగారు నేటి యోటనీ గారికి పాఠమునుండి తిండి వార్తనుపిరి.

ఖాలిఫాను ఎన్నుకొనుట.

ఖాలిఫాను ఎన్నుకొనటయే భూమిని మహమ్మదీయ మతానుబంధములలో పండితులు పలువురు తెలిపిరి. ఖాలిఫా ఆధికారము వలెపాఠశాలవ్యవస్థగా నుండుటకన్న ఎక్కువలన నీను బడుటయే చాల శ్రేష్ఠమైనది. మతానుగుణ్యమైనది. ఈపాఠశాల పర్యవేక్షకును అమీరును ముస్లిం యాగా ఈ మధ్య భాగ తెచ్చివెట్టిరి. మొదటి నలుగురు ఖాలిఫాలను ఎన్నుకొనబడిన వారే. వారు మరళియగు మహమ్మదును గుంజుంబలోనివాడు మరల నాజర్బి సేపుటయే శ్రేష్ఠమని ఖిల్జీలో వైసాము దీను తొలిను మతానుబంధముననున్న ముస్లిం పండితు డగు కవాబుహుస్సేను నిజామిగారు పత్రికలపై ప్రాసరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

నేడు (10-వ తేదీ) బందరులో జరిగినది 100 మంది సభ్యులు వచ్చిరి. బహిరంగసభ జరుగును ప్రముఖు లుపన్యసించెదరు.

వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య కందాళ్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగార్లు

నేడు నెల్లూరుచేరిరి. 3000 మంది స్వాగత మొసంగిరి. గొప్పఉరేగింపు జరిగినది. సన్మానపత్రములు సమర్పించబడెను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు

సంఘసభ

బందరులో జరుగుట

నాయకుల రాక

శ్రీయుతలు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావులు ఎంటూరి (కాకాశం, గజపల్లి రామచంద్రరావు, శ్రీ బ్రహ్మాజీశ్వరుల డిప్యూటీ సర్దుగాడ్లు మన్నుగు ప్రముఖులును 100 మంది సభ్యులును వచ్చిరి. నేడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బందరు లో ఆంధ్రభారతీయకాకాలావరణమున సభ జరుగును.

నేడు సాయంకాలము బహిరంగ సభ గూడ జరుగును. ఆసభలో ప్రముఖు లందరు నుపన్యసించెదరని నేడు (10 వ తేదీ) బందరునుండి తిండివార్త సంపాదించెను.

శ్రీయుతలు శ్రీనివాసం

రాఘవయ్యగార్లు

నెల్లూరులో గొప్పస్వాగతము

కారాగృహవిముక్తులైన శ్రీయుత వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య కందాళ్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగార్లు (నేడు 10,వ తేదీ) ఉడయమనకు నెల్లూరు చేరిరి. 3000 మంది సాయలును కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సంఘములవారును రైలుస్టేషను కేగి చాలకీ ఘనముగ స్వాగత మొసంగి ఊరేగింపుతో శ్రీగంగనాయకస్వామి దేవాలయమునకు తీసికొని వెళ్లిరి. వారిగురువులను మహాపాధ్యాయులై విరువాత విరాజమానమునగు శ్రీవేదం మేటరాయశాస్త్రిలవారియింటికి వెళ్లి వారి సందర్శింపగా శాస్త్రిలవారు వారి నాశీర్వదించిరి.

మిట్టలు జామ్మయసీదునకు వెళ్లి అచట స్థిరస్థల గానించిరి. అటునుండి కాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వెళ్లిరి. అచట కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు కార్యదర్శులు సన్మానపత్రముల గమర్పించిరి. నేడు సాయంకాలము బహిరంగసభ జరుగును. ఆసభలో సన్మానపత్రములు సమర్పించబడును.

తిరువూరు మసీదు

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

ఒక అపఖ్యానముగూర్చి మైసూరు సంస్థానమునందలి తిరువూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును యీ స్వస్థివయమున వివాదము కలిగినది. వివాదము కలిగిన కొద్దిగా జరుగలేదు. అది కొంతమేలు. దానినిగూర్చి మైసూరు దొరతనమువారు విచారణచేసి తీర్పుచెప్పిరి. దాని ప్రకార మంజయను నడుచుకొనుట ధర్మము. దేనుక మహమ్మదు బినుట్ గాకు తన రాజధాని సింకోకపోటికి మూర్తి పోయలనందరిని కుటుంబములతో లేచిరా నాజ్జాపించినపుడు వారందరును లేచి పోయి కట్టిపుడు కొందరు మహమ్మదీయులు తిరువూరునుండి వెనలిపోవుచున్నారని తెలిపిరి. అట్లు లేచిపోవుచున్న వారికి తిరువూరులో నిండుపాలములు కలవోలేనో సరిగా తెలియలేదు. వారికి స్వస్థలాభిమానముగూడ లేకట్లున్నది. ఇంట్టు భూములు స్వస్థలాభిమానముగూడ లేనివారు చులకనగాలేచి పోగలరు. అందువలన యిరువురుగూడ నష్టమేమియును కలుగదు. కాని ఇట్టిచర్యలు జరుగునందే చేయవలెదా? మాలా నామహమ్మదాలి మాలానామకతాలి గార్లునున్న గుమనామ్మదీయనాయకులు 'దేశమునందెకమత్యమును కలిగించుటకు మహాత్యాగముల కొనసరించుచుండ వీరు కొంచెమైన త్యాగమును మాపరాదా? దీనిని గూర్చి దిస్త్రికమిషనరు జమీందార్లు మేకేగారు దాసుగా బోధించెదగు ప్రతివచు కాపాటుటకై నిట్టి అవిశేషపు చర్యలను మానించుదగునని కే. తిమ్మప్పగారు తిరువూరునుండి వ్రాసిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

కొర్రావో వచ్చుట

లాల్బాగాలో జరిగిన రాష్ట్రీయసభకు వెళ్లి కస్తూరిబాయిగారు రెండుండి 3 వ తేదీ ఉడయమనకు కరాచివచ్చిరి. నిజానీగారు మున్ను ప్రముఖులు సభాపురమున వారితోవచ్చిరి. వేలకొలది శ్రీయుత కిల్లలును పురుషులును రైలు స్టేషనుకు వెళ్లి ఘనముగ స్వాగత మొసంగిరి. మిట్టలు వారిని ఊరేగింపుతో తీసికొని వెళ్లిరి 3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము శ్రీల సభలోను రాత్రి బహిరంగసభలోను ప్రవచన కస్తూరిబాయి గారు ప్రవచనమిచ్చిరి.

మాల్వీ మహామదు

అక్రమముగారు

చెలరా లినుండి వదలుట

కలకత్తాలో రెండు దేశభాషాపత్రికలకు సంపాదకులైన మంగళాక్షరీ ఖిలాఫతు సంఘమునకు తపాధ్యక్షుడు నగు మాల్వీ అక్రమముగారికి ఒక సలహాకరము కిక్కివేయబడినది. సంవత్సరము పూర్తి యగుటచే 9 వ తేదీని వదలివేసిరి.

అమీరుగారి ఛాడి

కేవలము కల్ల సమాచారము

టర్కీనిజనులను పురస్కరించుకొని అప్రమతి అమీరుగారు హిందూదేశమునైకి సేవలను వదిలివీరి కొన్ని ఉరుదు కుత్తిలు ప్రవర్తించినవార్లు కేవలము అసత్యవార్తలు.

బొంబాయిలో పరానుల

దురాగతము

కోర్టువారు కఠినముగా వారిని శిక్షించుట బొంబాయి, నవంబరు 9: బొంబాయిలో పరానుల దురాగతము దినదినాభివృద్ధి చెందుచున్నది. దొంగతనము, దారిదోపిడి, హుని ఇత్యాది కఠిన నేరములక్రేంద పోలీసువాకు వీరిని మేజిస్ట్రేటుకోర్టుల కిమ్మచున్నాడు. ఇంకయు వీరి దుడకుతనముల కంటముగాని, తగ్గింపుగాని ఉడయవదు. వీరి దాడిభితిచే రానులంబు కొన్ని వీరులలో నుంచురుడుటయే చాల కష్టముగ నున్నది. పోలీసు తమ కే క్రిసావర్త్యులం ఎన్నియు వినియోగించి వీరిని కట్టుచున్న వీరికి గాను ప్రత్యేక కానము నిర్మించవలయునని తలంపడచున్నది. గత జూలై మాసమునందు ఎ. ఆర్. భార్యగారి యింటియందు దోపిడి చేసిన నేరమునకై విచారించబడుచున్న యిద్దరు సహాపాతు చెరిపడి సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధించబడినది.

కాకూరు మహాకవి

తిరువనంతపురమున కరుగుచెంచుట

9 వ నవంబరు: కాక్టర్ రవీంద్రనాథ కాకూరు మహాకవి నీ. యన్. అంధ్రానుగారును 9 వ తేదీయందయుమున తిరువనంతపురమున కరుగుచెందిరి. పురప్రముఖు లగేతులు స్టేషనువద్ద వారి నెదుర్కొని యతిథిధనమునకు గొంపోయిరి సంస్థానాధికులయతిథిధులుగ నుందురు. సాయంకాలమున ప్రత్యేకముగ నిర్మించబడిన మందిరమున కవిత్వము చుపన్యాస మొనగుదురు. టిక్కెటులను కొన్న వారికే ప్రవేశము కలదు. టిక్కెటులకలన వచ్చుధనమును కాంతినికేరమున కొనగదక. శ్రీ సంఘమువారి యాజమాన్యమున కవికులు తన గ్రంథములలో నుండి కొన్ని రసవత్తర భాగములను వదువును. దీనికి కూడ టిక్కెటుల మూలముననే ప్రవేశము కలదు. ధనము కాంతినికేరమున కెచ్చించబడును. మిట్టలు పూర్వమునుండి ప్రధానసంస్థను దర్శించి యహారాగాకాని సాదర్మ్యము 13 వ తేదీని ఖిలాఫతునంతపురమును వీడెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ నవంబరు నెల 10-వ తేది

శుక్రవారము

ఉభయర్థిత్వము

శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనల నవలంబించుటచే, ఇటు ప్రపంచ సానుభూతిని గాని, అటు ప్రజల సానుభూతిని గాని, సభ్యులు పంచుకొనవలయును. శాసనసభలను బ్రద్దల గొట్టుటకు ప్రాంతమే శాసనసభలకు బోధించిన యెడల, దీని నెడగొట్టుటకు అధికారులు తమకు గల యధికారముల నన్నిటిని వినియోగించుట సహజము. మామూలు సమయములందు నిరంకుశముగ గనుపించే అధికారుల చర్యలు, అట్టి సమయములందు సహజముగ దోచును. పరులు తమను సూపుమాప జలమిచ్చును, స్వర్ణక్షణ్డము తాము వీటో, నర్మిష్ట కెట్లు, మొదలగు నధికారములను వినియోగించితిమిని ప్రపంచమునకు దెలుపుటకును, తాము నిరవరాధులమని ప్రపంచమునకు దోవ జేయుటకును, అధికారవర్గమున కవకాశ మొత్తయేని గలుగును. అప్పుడు అధికారుల చర్యలు నిరంకుశముగ గనుపించవు. తప్పుతయు నిరాకరణవాదులదే యనియు, తమను అల్లరిబెట్టుటకు బూనుకొనుటచే, తమ యధికారములను వినియోగించక తప్పదయ్యెననియు, వారు విన్నవించును. నిరాకరణోద్యమ శ్రేష్ఠతకు మూలభూమిగా నైతికాధిక్యము తొలగిపోవును. అంతట ఉద్యమమునకు నామరూపము లంతరించును. ఇంతవరకును, బాధనంతను ఒక్కవత్తము వారే భరించుచుండిరి. పార్లమెంటును మరి యొక పక్షమువారు ప్రయోగించుచుండిరి. అందుచే నిరాకరణోద్యమ పవిత్రత వ్యక్తమగుచుండెను. ఉద్యమావలంబుల అత్యుబలము విరాజిల్లుచుండెను. భారతజాతి, త్యాగశీలత బడయుచు, పశుబల ప్రయోగమును నిరుపయోగము గావించుచుండెను. ప్రతిష్ఠంభనలవలన, రెండు పక్షములవారి యందును దోషము గనుపించును. అనన్యదన మారంభించెడి శాసనసభ్యులదే ఎక్కుడు దోషమనియు, అధికారుల చర్యలు విధిలేక యవలంబించ బడెననియు, ప్రపంచమునకు దోచును. ఇప్పుడు అధికారవర్గ నిరంకుశత్వము నిజరూపముతో బయల్పడుచున్నది. ఇకముందు, దానికొక తగ్గుకు ఏర్పడును. దీనికి సమాధాన మొకటి గనుపించును. ఇట్టి దుష్స్థితిలోని నిరాకరణోద్యమము బ్రవేశించిన పిమ్మట, జానియందు ప్రపంచమునకును, ప్రజలకును లక్ష్యము దప్పిపోవుట నిశ్చయము. అధికారుల నిరంకుశత్వమును బయటపెట్టుటకు మార్గగ, నిరాకరణవాదులే నిరంకుశులని జూపుటకు మార్గ మేర్పడును.

గాంధీ సిద్ధాంతమును మూలభూతమై చెదరనుకొనుడు. సంస్కరణములను కొనసాగించెదమని యందు రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొని, పిమ్మట వానిని బ్రద్దలగొట్టుటకు బూనుకొందురనుకొనుడు. ఇట్టివారు తమచర్యల నొకవిధముగ భేదించుకొందురు. సంస్కరణ శాసనమొసరిన యవరాజములను గైకొనుట, ప్రమాణమునకు విరుద్ధముగానందురు. లక్ష్యమే సాధనములని సమర్థించు నను వాదమునకిది యనుగుణముగ

నన్నది రాజభక్తి ప్రమాణమునందు ఏమయినను సందిగ్ధతయన్నచో, దానిని అధికారులు తొలగించి, నిరాకరణావలంబులు అసత్యవాదులని ప్రపంచమునకు చాటగలుగుదురు. ఇందుకును లోబడి శాసనసభలకు బోయి రనకొనుడు. శాసనసభలను బ్రద్దలగొట్టుటకు, సంస్కరణ శాసనమును వీరుపయోగించునపుడు, దీని నాటంకపరుచుటకు ఆ శాసనమునే అధికారులు పయోగించుచో, వారు నిరంకుశు లెటులగుదురు? కుక్కకాటుకు చెప్పుబెట్టు యను స్థితిలోనికి వ్యవహారము వచ్చును. శేషము, బెల్లమును సమానమగును. నిరాకరణోద్యమము ప్రపంచమునంద పక్షి పాలగుటయే గాక, గాంధీ మహాత్మునికి ద్రోహ మొనర్చుటయగును. అధికారవర్గమునకు గల వీటో, నర్మిష్ట కెట్లు, మొదలగు నధికారములు అసాధారణాధికారములు గావనియు, మామూలుచర్యలలో నవి భాగమనియు, జాయింటు కమిటీ రిపోర్టును, సంస్కరణశాసనమును తెలిపి యుండ, అధికారుల కెట్టి నష్టమునుగలుగదు. ఇంతవరకును కనుపించుచున్న వ్యక్తతను మాపుకొనుటకు ప్రతిష్ఠంభనలు అధికారుల కనుకూలావకాశ మొసగును. తమ తప్పుదమలకు కప్పి పుచ్చుకొనుటకేగాక, తాము ప్రజారక్షకులమనియు, నిరాకరణవాదులే ప్రజలకు పరమశ్రేష్ఠులనియు దెలుపుటకుగూడ, అధికారులకు వీలగును. ఇందుమూలమున, స్వరాజ్యోద్యమముపట్ల ప్రజలలో బెరిగిన విశ్వాస మడుగంటిన నా శ్చర్య పడ నవసరముండదు. ఆయచాయమును గుర్తించుట ముఖ్యము.

ప్రతిష్ఠంభన సూత్రము ప్రకారము, మంచికిని చెడ్డకును శాసనసభ్యులు అడ్డుదగలవలసియుండును. కాటక బాధా నివారణకు ప్రభుత్వమువారు కొంత ధనమునిచ్చెద రనుకొనుడు. కాదని జెప్పవలయును. సత్యమూర్తిగాను దెలిపి నటుల ఉప్పుపన్నును దీసివై చెద రనుకొనుడు. వద్దని నిరోధించవలెను. ఇటులనే ఏమన్నలను దీసివై చినను కూడదని వోటు జేయవలయును. క్రొత్తకాలువలను దెరిచినను, అనకట్టల గట్టినను, పరిశ్రమముల పోషించినను, ప్రజలకే విధమగు లాభముజేసినను, ప్రభుత్వము వారు జేసిన పనులకెల్లను కాదు కాదనుటయే శాసనసభ్యుల పని. ఈ పద్ధతి న్యాయమా అన్యాయమా యని యిప్పుడు చర్చింపబనిలేదు. ఇందలి పర్యవసాన మేమగునో యూహించిన చాలును. ఇట్టి ఎత్తులలో అధికారవర్గమునకు విద్యాధికులు టీటుగారని వేరుగ జెప్పనక్కర లేదు. ఇంతవరకును అధికారవర్గపు ఎత్తుల ముందర, విద్యాధికుల ఎత్తులు బనికి రాకబోవుచుండెను. విద్యాధికుల ఎత్తులే బనికివచ్చినచో, చిరకాలము క్రిందటనే హిందూదేశము స్వరాజ్యము సనుభవించుచుండవలసింది. గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద, ప్రజలు ధర్మారాధనము నారంభించిన పిమ్మటనే, అధికారుల ఎత్తులు విఫలమగుచున్నవి. క్రమముగ వారి కవజయమును, ప్రజలకు విజయమును చేకూరుచున్నది. ఈ స్థితియే కొనసాగుచో, అధికారులు సైతము ఎత్తులను మాని, ధర్మమును ప్రమాణముగ గైకొనక తప్పదు. ధర్మవేదికపై పాలకులును ప్రజలును ఆసీనులగునపుడు, గౌరవప్రదమగు సమాధానము గుడురుట తధ్యము. అట్టి ఫలిత మే తెంచు చిహ్నములు గనుపించుచున్నది. నైహూ, దాసుగార్ల నవ్యమార్గమును నిరోధించి మరల ఎత్తులకు ప్రజలను గొంపోవడలచుచున్నారు. వీరి ప్రయత్నమే కొనసాగుచో దేశమునకు ఘోరావజయమువాటిల్లి గలదు. ప్రజలకు తాము ఉపకారముజేసి, వారి కష్టములను తొలగింప నెంచుచుండ, బ్రతిష్ఠంభనల నవలంబించి తమ కార్యముల కడ్డు

గలిగించి, నిరాకరణవాదులు దేశమును చెడగొట్టదలచిరిని అధికారులు ప్రజలకు బోధింతురు. రాజనీతిచతురులగు అధికారులు, ప్రతిష్ఠంభనలు సాగుచున్నంతకాలము, మామూలు సమయములందు కన్న నెక్కుడు ఔచిత్యముగ ప్రవర్తించుదురు. ప్రజలకు స్వల్పలాభముల నెక్కుడుగ గవించి, ప్రజల కవిచెదకుండ నిరాకరణవాదులు నిరోధించుచున్నారని, ఎలుగెత్తి చాటెదరు.

అమాయకులగు ప్రజలు, శాసనసభా ప్రజే శమునయినను గ్రహింపగలుగుదురు. శాసనసభా బహిష్కారమునయినను గ్రహింపగలుగుదురు. అంతియగాని శాసనసభలలో జేరి శాసనసభా బహిష్కారమును కొనసాగించుట యన నేమియో గ్రహించుట దుస్సరము. అందుచే అధికారులు దెలిపెడి మోషపుపలుకులను ప్రజలు విశ్వసించుట సహజము. తప్పుతయు నిరాకరణవాదులదే యని దోచును. ఏలనన, చేష్టనన్న ఫలమును నిరాకరణవాదులు లాగి భారవై చిరనియు, తమ యధికారములను వినియోగించి దానిని మరల ప్రజల కందజేసితిమనియు, అధికారులు జెప్పుచో, అధికారులచర్యలు నిరంకుశములని ఎవరును ఎంచబోదు. మంచికొరకు నిరంకుశాధికార ముపయోగించినను మంచిదేనని తలంచువారు పలువురుండురు. ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాధికులు శత్రువులనియు, తాము పరమమిత్రులమనియు, అధికారవర్గ మితవరకును చాటుచున్న విషయము, మహాత్ముని కార్యకర్తలవలన నిరాధారమని జెల్లడియయినది. మరల నీవిషయము సత్యమేనని దెలుపుటకు, అధికారులకు చక్కని యవకాశము లభించును. ఇంతటితో ప్రజలను నశువుటకు విద్యాధికులకు లభించిన వీలు దొలగిపోవుటయ గాక, వారిలో పరాధీనభావము మరల పెంపొందును. మహాత్ముడు కారాగృహమునుండి విడుదలయగు సరికి, దేశముననిరాకరణోద్యమమునకు బూర్వమున్న స్థితి మరల సంభవింపగలదు. కేవలము రాజకీయపు ఎత్తుక్రింద భావించినను, దాసుగారి ప్రతిష్ఠంభన సూత్రము, ప్రజలకు ఘోరావజయమును, అధికారవర్గమునకు విజయమును వాటిల్ల జేయును. ఇట్టిస్థితికి దేశమును గొంపోవుటకు ప్రజలంగీకరింతురా? బెంగాలు రాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘమున కధ్యక్షులును, ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులునగు హరిదయాల్ నాగుగారు దెలిపినట్లు, శాసనసభా ప్రవేశము అవినీతికరమును దౌర్జన్య యుతమగు సహకారమునుమాత్రమే దెలుపుచున్నది. దీనియందు నిరాకరణసూత్ర మేయాలను కనుపింపదు. హరిదయాల్ నాగుగారు సూచించిన రీతిని, నిరాకరణోద్యమము పారశుధ్య ప్రవర్ధకోద్యమ మను ఫలగతిని కొందరు మరచుచున్నారు.

శాసనోల్లంఘనసంఘము, విచారణ, మొదలగు నట్టహాసముతో ప్రోద్బుచ్చకబోయినచో, దేశములో కార్యోత్సాహము విశేషముగ వ్యాపించి యుండెడిదనియు, ఈ సేవేదికమువలన అనన్యదనకల పరముయించెననియు, నవదీపన పత్రిక దెలిపిన సంగతియందు సత్యముగలదు. గాంధీ మహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిననాటినుండియు, నిర్మాణ కార్యక్రమమును తడేకదీక్షతో నిర్వహించిన, ఈ సరికి అత్యుద్యమగు ఫలితము చేకూరియుండెడిది. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధ సమయమునందు, దేశము కడు శాంతియుగ నుండెను. ఉద్రేక చిహ్నము గనుపించకుండెను. మహాత్ముని మూలము సంతుష్టి జెందెను. అట్టి ప్రశాంతవాతావరణము, నిర్మాణము కొనసాగుట రెంతయు తగియుండును. వాయుకు లీయవకాశమును జాగ్రత్తచి, ప్రజలలో కార్యోత్సాహ

మును ప్రజ్వరిల్ల జేయుటకు బహులు, కొరమాలిన శాసనసభల వంకకు తమదృష్టిని మరల్చుసాగిరి. సభ్యరాభివృద్ధి తకుండుటకు బాధ్యత వీరిపై ననే గలదు. పాపాలో ముచ్చటించుచు శాసనసభా ప్రవేశము ధర్మవిరుద్ధమనియు, శాసనోల్లంఘనను సూచించుచు, విచారణతో సీ ప్రశ్న కట్టి సంబంధమును లేదనియు, రెండు వత్సరముల క్రింద ధర్మవిరుద్ధ మయిన శాసనసభా ప్రవేశము నేడు ధర్మవిరుద్ధ ముగా నేరదనియు, నిరాకరణము నొక ఎత్తుక్రిందగాక ఒక మతము క్రింద కాంగ్రెసుసభ యంగీకరించె ననియు, శాసనసభా ప్రవేశమును బాధించిన నాయకులు జేత గౌరవముతోను జేత ప్రతిష్ఠతోను ఆటలాడుచున్నారనియు, ధర్మము సంగతి ఆవలనుంచినను ప్రభుత్వమువారి అధికార మును శాసనసభా ప్రవేశము ఇసుచుంతయు కద లించదనియు, కేవల లాభదృష్టితో జూచినను వీరి నూచనలు భగ్నమగుననియు, జగద్గురు శంకరాచార్యులవారు బాధించిరి. ఇట్టి యభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నదనుటకు సాక్షియము లేదు. కా జ్యోగ సంస్కరణములు లభించిన పిమ్మట, కాంగ్రెసువారి యంతరించెననియు, శాసనసభ లే సర్వకార్య ములను నిర్వర్తించుననియు, కొందరు వెనుకదెలుపు చుండిరి. నిరాకరణోద్యమము అట్టి యుద్ధవమును తొలగించెను. కాంగ్రెసు సభయే, ప్రజాప్రతినిధి సభయనియు, శాసనసభలతో ప్రజలకు సంబంధము లేదనియు, శాసనసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులుగారని యు, మరల నిరపడెను. ప్రజల మోక్షమును ప్రజలే సాధించుకొనవలె నను భావము బలముగ నాటు కొనెను. ఇట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసును వెనుకకుద్రోసి, మరల శాసనసభ లధికమని భావించి, వానిద్వారా స్వరాజ్యము బడయజేంచుట, ఆత్మవిశ్వాస యోగ్యతను దెలుపుచు, జేతమును వెనుకకు గొనిపోవుట కింతకన్నను సులభమార్గ ముండదు. శాసనసభ లలో జేరి ప్రతిష్ఠంభనల నవలంబించుటవలన, నిరాకరణవాదు లుభయభ్రష్టు లగుదురు. ఇటు, ప్రపంచ సానుభూతిని, అటు ప్రజల సానుభూతిని కోల్పోవుట నిశ్చయము. శీఘ్రముగ తొలగిపోవు చున్న అధికారవర్గ ప్రతిష్ఠకు మరింత బల మేర్పడును.

పంజాబుస్థితి: ప్రభుత్వ బాధ్యత

మాంధ్యేస్థుడు గార్డీయను వత్తికా విలేఖకుడు వ్రాసిన లేఖయందు, నిరాకరణోద్యమము పంజాబులో వ్యాపించుటకు ప్రభుత్వమంతివరకు బాధ్యురాలయినదియు, వివరించెను. గుజరాతులోకన్నను, పంజాబునందు సహకారవాదుల సంఖ్య చాల తక్కువగ నున్నదని, విలేఖకుని యభిప్రాయము. బ్రిటిషు అధికారిని, పంజాబు విద్యాధికునిని సంబంధము చాల చెవిపోయినదని, ఇతడు ప్రతిపాద గలిగెను. ఇందుకు గాఢమునా? బుధిబోధు బొంగల నడక ప్రాకృతిక వ్యక్తులతో కాబోదోనా మును రూపు మాత్రము నుట యే కారణ మని, ఈ విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఈ విధముగ నధికారులు నిరాకరణోద్యమ వ్యాపకము నకు తొప్పుచున్నారట. ఇందు కొక నిదర్శనము జూపబడెను. రావల్పిండి నగరమునందు, త్రొగు చును మాన్యుటకు పిక్కెటింగు జేసినందులకు, నిరకరణవాదులు అరెస్టు జేయబడిరి. ఇట్టివాని లెక్కకు విప్పించి యగుటచే, అధికారులు వీరిని మర్చిం చుటకు బానిరట. ఇట్టి ప్రూరకృత్యమే అకాలీల పట్ల గూడ జనుపబడెను. మాంధ్యేస్థుడు గార్డీయను వత్తికా విలేఖకుని యుద్దేశమునందు, ఇట్టి ఘోర కార్యములు బ్రిటిషు ప్రతిష్ఠ నడుగంట జేయును

న్నవి. ఇటుల మర్చింపబడినవారును, కారాగృహము నకు బంకబడినవారును ముందెన్నడును సహకార మవలంబింపరు. వీరి కుటుంబమువారిందు కొడబడరు. ప్రజల సానుభూతి, బాధల నోడిమితో భరించుచున్నవారిమొదకే ప్రసరించును. అధికార వర్గముపై నేవగింపుగలుగును. ఈ విలేఖకుని యభిప్రాయము ప్రకారము అధికారుల నిరంకుశ చర్యలు, నిరాకరణోద్యమ వ్యాప్తికి కారణ మయ్యెను. ప్రజల బాధానుభవము, ఉద్యమప్రతిష్ఠను హెచ్చుజేసెను పంజాబు జేతీయులు హిందూ జేతమున కంతకును మార్గదర్శకులగుచున్నారు. ఎట్టి కష్టముల మధ్యనయినను, వారు జూపుచున్న బలైంద్రియత్యమును, కష్ట సహిష్ణుతయు, ప్రపంచము సాత్త్విక నిమగ్నము గ విచుచున్నవి. గాంధీమతమును, కరు ఆచరణతో జెట్టి దాని మహిమను జూపుచున్నారు. సంకయాత్ముల సందియము లింతటితో దొలగిపోవు గాక!

కర్ణాట ప్రభువు

లాయడు జర్జిగారు మరల నెంటికాలుతో తుర్కీ బై కెటులలేదిరో, నిన్నటి దినము సూచించి యుంటిమి. కర్ణాట ప్రభువు తన గొప్పతనమును వెల్లడించుటకు నిన్నటి దినము బూను కొనెను. కర్ణాట ప్రభువుగారు విదేశ కార్యదర్శిగ నుండి, మిత్రమండలిలో నయినను పరస్పరసహకారమును కలిగింపజాలక బోయిరి. ప్రాచ్యురకును, ఇంగ్లండునకును, చాల కాలమునుండి పోతు గుడు రుటలేదు. ఇట్టి స్థితికి లాయడుజార్జిగారితో బాటు కర్ణాట ప్రభువుగారును బాధ్యులే. కుట్రతో పనులు నెరవేరవని, కర్ణాట ప్రభువుగారింతకాలమునకు గనివెట్టిరి. ఇంగ్లండు జేతపు విదేశపద్ధతి కుట్రతో మిళితము గాలేదని, కర్ణాటగారెంత చాటినను, ఫలితము లీ యూహకు విరుద్ధముగ నున్నవి. తుర్కీపై విరు మరల తను తొంటిదేవునమును కనుబటచు చున్నారు. ఈ మారు, తుర్కీని శిక్షించుటకు ఇంగ్లండు ఒంటరిగ బూసవట. మిత్రమండలి వారందరును, ఇ దుకు బూనుకొందురట. ఇంగ్లండు బలము ముందరను, యూరపుకై ముందరను, తుర్కీ నిలువనేరదని, కర్ణాట ప్రభువుగారు బెదిరించుచున్నారు. మరల తురష్క దుష్కృత్యముల గూర్చియు, క్రైస్తవులకు గలిగెడి అన్యాయముల గూర్చియు, వీరు గగ్గోలు బెట్టుచున్నారు. సంధి సమావేశము త్వరలో గూడుచున్న తేరి, కర్ణాట ప్రభువుగారిట్టి రోషవాక్యముల బలుకుటవలన, సమాధానము గురురుట కవకాశము తొలగు నేమోనని సందియము గలుగుచున్నది.

నరోజునీడవి

శాసనసభా ప్రవేశ మొను కొర కవలం బువలసినను, ప్రభుత్వ విజయమునకును, ప్రజల అవజయమునకును కారణమగునని సరోజునీడవి కెలుపుచున్నది. దీనివలన నిరాకరణోద్యమము నూలునని యుహ యభిప్రాయము. ఈ ప్రశ్న విషయమై రాజీనామాటకు గాని లొంగుటకు గాని వీలులేదని, ఈమెబెల్లిన యభిప్రాయముతో ఎల్ల కేకధివింపక తప్పుదు. చాను, నెహ్రూ గార్ల సలహాలు శాసనసభలను భగ్నముచేయు నని ఈమె తెలిపిన సంగతి నెల్లరును గమనింప గోరెదము. స్వాతంత్ర్యమునకన్న జేత ప్రోత్సాహము జేతమున కేమి గానలయును? పరాధీనత కన్నను అవమానము జేకేమిగలదు? దీనిని తొలగించుట ఎంత కష్ట కార్యమయినను ప్రతి లాచరింకవలదా? ఇదిజూచి నెలగొండి వెడత్రోవ దొక్కుట, మిగుల నష్టదాయకము.

అమెరికా ఎన్నికలు

అమెరికాలో సీతరుణముననే, ఎన్నికల గడ బిడజరుగుచున్నది. రిపబ్లికను పక్షమువారి సంఖ్యలు దగ్గుచున్నవనియు, డిమోక్రాటికు పక్షమువారికి విజయము గలుగుచున్నదనియు, రూటరు దెలుపుచున్నాడు. ప్రెసిడెంటు హార్డింగుగారి కిండువలన బలము తగ్గిపోవును. డిమోక్రాటిక్కు పక్షము వారు, యూరపియను వ్యవహారములలో అమెరికా జేత మెక్కుడుగ పాల్గొనవలయు నందురు. రిపబ్లికనుల కది ఇష్టములేదు. ఆ విషయ మెటులున్నను, ఫిలిప్పైను దీవులకు జేసిన స్వాతంత్ర్య వాగ్దానమును ఇల్లించుకట్టమాత్రము, హార్డింగు ప్రభుత్వము వెనుకంజవైచినది. ఫిలిప్పైను దీవులుగూడ సహాయ నిరాకరణోద్యమము నవలంబింప నిశ్చయించినటుల వార్త లేతెంచుచున్నవి.

అకాలీ వీరులు

అకాలీలను మర్చించుటకు మాను కొనిన పిమ్మట, అరెస్టయినవారల సంఖ్య 5000లయ్యెను. ఇంతమంది అరెస్టయినను, ఇంకను మతరక్షణకొరకు అకాలీవీరులు తంజోవతండుముఖుగ నే తెంచుచున్నారు. ఇట్టి యదృశ్య ప్రదర్శనమునకు, ప్రపంచ చారిత్రమునందు సాటి గానరాదు.

స్థానికవార్తలు

ఆర్. కే. వణ్సుఖగారు:—వీరు అభివృద్ధికాఖా మంత్రిగారికద్ద పెట్టిరికదాకి రాజీనామా నొసంగిరి.

మితపానము, యెక్స్లెజు పరిపాలనము:— మద్రాసురాజధాని:— మద్రాసుమెయిలు శత్రుకట ఒక విలేఖను డిల్లు (నాయుడు) వ్రాసెను:—

బొంబాయి, సంయుక్తరాష్ట్రములు, బెంగాలురాష్ట్రములకు వెళ్లి ఆచటి ప్రభుత్వములు యెక్స్లెజు పరిపాలనను గూర్చియు మితపానమునుగూర్చియు గావించిన చట్టములనుగూర్చినివేరికను తయారుజేయుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువాడు డి. యాక. స్ట్రాటి. ఐ. సి. యస్. గారినిన్ని. ఆర్. కే. వణ్సుఖ. యం. యల్. సి. గారినిని పంపిరి. వారు తమనివేరికను పూర్తి జేసి ప్రభుత్వమువారి కిప్పించిరి. ఆనివేరికతో కొంతగా మధ యుబాను కలిసివ్రాసి సంతకములజేసిరి. కాని ఒకవిషయమును గూర్చి మాత్రము ఇద్దరును ఏకభవించక ప్రత్యేకాభిప్రాయముల దెల్పియుట దెలియచున్నది. ఈనివేరికనుల ప్రకటనమునకును దానిపై ప్రభుత్వాభిప్రాయమునకును ప్రజలూచరితతో నెదురు బాదుచున్నారు. ఈరాయదారులైనవారు అప్పించిన నివేరిక ఫలితముగ ప్రభుత్వమువారు మితపానమువిషయములో కొన్ని చట్టముల జేసెనని నమ్మబడును.

మద్రాసు ప్రైలుమార్గము లెగిపోవుట (గుత్తి. డి. టి. యస్. గార్లు తంజోవచ్చిరి)

బొంబాయి- మద్రాసు యినువదారి ముందువారు కెట్టి నుంటు మధ్య 9 1/2 మైలుదగ్గ బాజల్ లెగిపోయినది. 40. రి ప్రైలు యినువదనున్న, రి బండ్లను రండిచ్చిల. రెడ్డితోయెను. ప్రభుత్వశివలు ఇచ్చుట ఒకబండినంది మరయొక బండిలోని కప్పించునుట. ప్రభుత్వము లేదు, బయకలేదు. రెండు రోజులలో రేపుడు ముగియ ను రోయెను.

మాంధ్యేస్థుగారెవై కేసు ధనాపహరణము

బళ్ళారిలో శాసనసభలను బహిష్కరింప కలెనని బాధించుచున్న మాంధ్యేస్థుగారు ఆఖరి బళ్ళారి హోమయూని యను వీరువదిరి. ఆ మాంధ్యేస్థుగారు ధనమును మాలగురూ గారు దుర్విచయోగము చేకలని అయనవైని కేసు లేదనుబడెను. అయ్య కేసుననే బళ్ళారి క్రిందిగ్రామంలో జరిగిన మాంధ్యేస్థు గారుజేద. ఇప్పుడు కేసులో ముద్దాయిగారున్న బొంబాయిలో గారు నేరు.

గాలి అందు కంపెనీ
ఆక్టోబరు, 150 బ్రాడ్వే మద్రాసు

విదేశ వార్తలు

బ్రిటన్ విదేశాంగవిభాగము

మిత్రమండలితో సహకారమును సల్పుట

అత్యున్నత బెదిరింపులకు భయపడకుండుట

కర్జున ప్రభువు ప్రకటనము

రీ ప్రింట్ నవంబరు 9:—కర్జున ప్రభువు బ్రిటన్ విదేశాంగ విభాగమును గూర్చి వర్తక సంఘము వారియెదుట ఉపన్యసించుచు ఇట్లు తెలియజేసెను.

యుద్ధము ప్రారంభమై నాటినుండి పూర్వపు విదేశాంగ విభాగమునకు, ఇప్పుడు బ్రిటన్ అవలంబించుచున్న విదేశాంగ విభాగమునకు విభేదము గలదు. పూర్వము ఆ విభాగము బ్రిటన్ కే సంబంధించినది. ఇప్పుడును బ్రిటన్ సామ్రాజ్యమున కంతకు సంబంధించినది. కాంతిని సెలకొల్పటకు సహకారము, స్వార్థత్యాగము తప్ప వేరుదూర్ణములేదు. ఈ యుద్ధములకు మనకు తెలిసినవిషయ మేమన యుద్ధములకాని, ఒక్కొక్క రాజ్యము సహాయమునకును బాని కంటిని ప్రత్యేకమైన ముద్రలకాని సెలకొల్పబడెను.

యుద్ధములో విజయమును జూర గొన్న మిత్రమండలి లో ముఖ్యమైనవారు సహకారముతో ప్రవర్తించిన నీ కంటి యులనను. ఇంకవరకు జరిగిన సభలు, సమావేశములు నుంచి తక్కుములను బోధించెను. మిత్రమండలి నభివృద్ధి అదనము ఒక ఉద్దేశ్యముతో నడచుకొనవలయునని ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. అని అన్నియు వ్యర్థమవుతున్నది లాయెను. అందరకును సంబంధించిన సిద్ధాంతములు తప్పకుటచే వీర ప్రయత్నములు వ్యర్థముగాలేదు. మిత్రమండలిగొన్నిటకు పాతికే పోవుటయే విఫలమగుటకు కారణము. ప్రాంత, ఇటలీ, బ్రిటన్ గణక విభాగకర్తావ్యముగ వనిజేసితిరేని సామిష్ట్య ప్రాచ్య సమస్యను పరిష్కారము చేయుచున్నది. ఎవరికావలెనునాటిరే అనిన అయ్యది సాధ్యపడదు. బ్రిటిషు బాలివాన్ ఏకాకి నిలిచి ప్రయత్నించదలంచిన అయ్యది తత్తవిప్పిని యామించుకొనును. యుద్ధములో విజయమును ఏ విధముగ గైకొంటిమా కాంతిని గూడ అదేవిధముగ సాధించవలెను. రహస్యపు ఒడంబడికలు గూడవు. మిత్రమండలియు ఒకరికొకరికి తెలియకుండ ఏమియు చేయరాదు. ఈ వ్యవహారములలో నేనెన్నడును ఇటలీ, ప్రాంసులతో జెప్పకుండజేయలేదు.

యుద్ధం తోడను, కుట్రల తోడను ప్రయోజనము లేదు. నిష్కారము ప్రవర్తనకలనే బ్రిటన్ బలముగ నుండుట కారణము. బ్రిటన్ మగ్నానయే బ్రిటన్ విషయమున కారణము. మనమిత్రసేపు నీతిగ ప్రవర్తించవలయును. చుట్టుతనము కలనకు మెప్పు ఆక్రమణము.

కలతజెందిన యూరపు

మన మన్నెటికైన ఏకీభావముతోను కాంతియుతముగ నున్న యూరపును బాడగలము? ప్రాంసు ప్రజల స్థితిత్వమును వారి ఘనతను సాహసమును మెచ్చునది యుద్ధానికి ప్రాంసుకలిసి సహకారముతో పనిచేసిన ఈరాడు. దేశములకేగాక యూరపు కాంతి జేయవలయు భంగముగలదా? మనదేశమున వ్యత్యాసము చాలకట్టెను. అన్ని విషయములలోను సమూహముగనే యున్నాము. మనకు ఇద్దరుగలభములు మాత్రముచాలగొప్పవి. మనమిద్దరము విడిపోతిమని ఉద్దయము కలిగు లగుదుము. ఇందులో ఎవరు ఎవ్వరగ కష్టపడెదమని తెలియదుగాని యూరపు మాత్రము అందరికంటె ఎక్కువగా బాధలకు లోనగును.

ఇంగ్లాండులో యుద్ధము కావలయునను తలంపులు చచ్చినవి

మనకందరిమీ సాధారణముగ ఆశయములు ఒకటే. ముందేమి వచ్చునో యది తలంపక సాహసముతో కావ్యమునకు గడంగువిభాగముననునది తనని ఈ జేతనచారు కోరుచున్నాడు. వ్యక్తినిభావము ఇంగ్లాండులో చచ్చినది. యుద్ధము త్వచిగ జేసివారము. ఇకయుద్ధము మనకువలదు. ప్రాంసుకును ఇదేయధి ప్రాంతము. సరము నన్నివరకునును సామిష్ట్యప్రాచ్య సమస్యలను పరిష్కరించ వలసియున్నది. దీనితోబాటు బుయ్యములు మిలటరీ కల సమస్యలను సమస్యలు చేయవలసి యున్నది. ఇటు లో నన్నివరకును ప్రాంసుకు ఆధిపత్యము. అందరను నన్నివరకును గూర్చి మాయ లో తగు లాగ్ని ని. ఆందరను అభివృద్ధి. అర్థి 3 జ్ఞానముల నిపుణులకే అగ్రగణ్యమునకును నిపుణులకే క్రిగలదా జేయవలసిన విషయమును నిర్ణయించుటకు తగును. మనకు సరము దగము నిర్ణయించవచ్చును. జర్మనీపట్ల మనకు ఆతిథ్యముతోడను బాధిపత్యముతో నుంటి. మన ప్రాస్యతలంచవచ్చును. నేనట్లు తలపడు. మన సాహసాతి

ఎంతసేపు మనతోబాటు పోసిన బాలివోడనే యంతునుగాని ప్రత్యర్థి పోరివాడెట్లు నుండదు. ప్రాంసుకు బోస్టన్ వెలి మిల్తో మెలగెదమని యభివృద్ధి. ప్రాంసు దానిని గ్రహించుగాక!

నానాబాలిసమితి

ఈ ప్రపంచమునకు నానాబాలిసమితి అవసరముగాదు. అయ్యది క్రియాభావమును దాల్చి పనిచేయునది. అంత రాతీయ సంఘమువారి తగవులను పరిష్కరించుటకు తగిన ప్రతిష్ఠాపనము.

సామిష్ట్య ప్రాచ్యసమస్య

ఇప్పుడు ప్రపంచమున కంతకును భయోత్పాతముగ నున్నది. 24 గంటలకంటె తురుష్కలు ఏమేమో సంగతులను మట్టాడుచున్నాడు. వీరియటల నీక కంతమాత్రము సహించ బాలము. వారికోర్కెలు న్యాజుబద్ధమైనవిగావు. వారు మిత్రమండలితోను, యూరపుతోను కలకలమునకు కాలు దువ్వుచున్నాడు. మిత్రమండలి హైదరాబాదులు అందరను ఆపాదకర మగు ప్రజలకు దివుడు ఏకాభిప్రాయమై యున్నాడు. మన మనలంబింను విభావపు సిద్ధాంతములోనే ప్రపంచజేతులు ఇమిడియున్నది. నేను లాసేను కథకు బోయి స్వార్థత్యాగముతో ప్రపంచకాంతి నిమిత్తము ననిజేసెదను. దేని కైనను కొంతకలిమి యుండకలెను. దరి అందులేకనే తురుష్కలు గొంతెమ్మ కోర్కెలను గోరినె అయ్యది కిలుకడదు. బ్రిటన్, యూరపు బలములు ఒక బండరాయివలె మూర్ధించియున్నది. దుర్భేద్యము. తర్కి గరియైన కోర్కెలను కోరకన్న కృతార్థము జుగును. రాతిమీద కలను బద్దలు కొట్టుకొన్నట్లు లభింను.

ఇటలీ, ప్రాంసు, బ్రిటన్ ఒండొలపట్ల విభాగము ప్రవర్తించిననే కష్టపరిహారములు సామిష్ట్య ప్రాచ్యసమస్య పూరించబడును. ఇప్పుడు ఆమెరికా దూరముగ నిలుచున్నట్లులే పూర్వ మొకప్పుడు బ్రిటన్ గూడ తలకథనగ నూరుండెను. ఇప్పుడు సాధ్యపడదు.

యుద్ధములో గల్గిన లాభములనలన చిన్న బాతులవారు ఉద్దేశ్యమును గాంచిరి. మరికొందరు క్రొత్త బాతులవారు ఉద్దేశ్యమునకు లైరి. ఎక్కువ బాతియజీవనమును, వికమర్శమును గడించిరి. పెద్దబాతులవారు మాత్రమే కలవరపడుచున్నాడు. మనదేశములో మన్నెభారము మనమ్యులను పీల్చి పిల్చి జేయుచున్నది. దేశములో ఆర్థికస్థితి కాగుననే యున్నది. దీనికి తోడు పరులు లేక ఎంతమందియో ఆకస్థుడు చున్నాడు. చాల ఆసాకోర్కెలు చిన్నము గొప్పించుచున్నవి. ప్రాంసులో ఆప్యంబాధ ఆపారముగ నున్నది. తలకథనీ తాడి ప్రమాణముగ ఆప్యంబాధించుచున్నది. దీనికితోడు కష్టపరిహారములు జేదించుచున్నది. మారకము పడిపోవుటచే జర్మనీ ఆధోగతియందు నున్నది. రాకీయములయందు చాల అస్థిమగు స్థితి యందున్నది. రషియా కింకను కమ్యూనిజం భ్రమ తొలగలేదు. అన్ని బాతులలో ఒకటికే జేయటకు ఇతర బాతులు విధిచువరకులే అంగీకరించుట లేదు ప్రపంచమందంతటను కమ్యూనిజం వ్యాపకముననే జేయచున్నది.

అకసానకాలముం దున్న సమయములో మన మందరము తోడ్పడుటచే అస్థిగతియూ బ్రతికిపోయినది. ఇటలీగూడ ప్రభుత్వములో చాల మార్పులకు బొందినది. సామిష్ట్య ప్రాచ్యసమస్య అయోజయముగ నున్నది. ఇంక నెంకమాత్రము ఇటులు ఆధోగతిగ జరిగియుండుండరాదు.

ప్రాచ్య సమస్య విషయమై మనము మిత్రమండలితో కలిసి పనిచేయవలెను. వంశాచారముగ యునైటెడ్ స్టేట్సుకును బ్రిటన్ కును స్నేహము జరుగుచున్నది నానాబాలి సమితి వరింత సమగ్రముగ నుండవలెను. చాలవరకు వాంఛివని జేసినది. ప్రపంచమున కంతకును నిష్పాక్షికమగు ఆతర్జాతీయస్వామ్య సామ్యం జనినాలో కలరాదుచున్నది.

కాకస్తాంబునోపియలో మిత్రమండలి నేన ఒండకపోయినవో ఈసరికి విప్లవములు, భాత్యలు, కల్లోలములు జరిగియుండెడివి. స్వాతంత్ర్యరాజ్యముగ రిక్కిని మరల రయారజేయటకు మనము ప్రయత్నించుచున్నాము. దీని కంతకును మనకుండ కను ఏకాభిప్రాయముతో నుండుట కవరము. కాంతి సరధి పరకు మన నేనలు కాకస్తాంబు నోపియను అక్రమించుకొనకలసినదే క్రొత్తసంధి ప్రాతియగుటతోడనే ఈ అక్రమయమునూ నేదము. అనియోమైండ్, యూరపు, కాకస్తాంబునోపియలో నున్న తురుష్కేతరులను ఏ మొత్తముగ నెడగొట్టుటకు బాతీయ బాదులకు తురుష్కలు ప్రయత్నములను ముందున్నాడు. ఇది ఎంతమాత్రము గనబడినది. విజయముకే మెదది గాదు. అరబ్బుగాదు. రాజనీతి గాదు. విజయము చేయక సమయములో వ్యవసాయమును ప్రభుత్వమును సామ్రాజ్యమును తురుష్కేతరులు అనుభవించుచున్నాని తగలబెట్టుకొనుట అత్యవసర జేవక

నుట యనిపించు కొనును. ఒక తురుష్కలై కర్కీలో నివసించుటకు వారు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అట్లాన్టిక్ నీ ఎందుకు పనికిరాని యెడారిగ జేసినవారగుదురు.

లండన్. నవం 8:—లాయ్డ్ బార్లి గారి చర్యలు కొన్ని మాత్రము విదేశాంగకార్యలయమువాటికి సహాయకారిక లేవు. మాఖ్యముగ నెక్టెంబరు 16 తేదీని ప్రకటించిన ప్రకటనము, దోమినిజులకు సహాయార్థము బంపిన ప్రకటనములు విదేశాంగకార్యలయమున కంతమాత్రము ప్రయోజనము కావు. కృష్ణకటము కర్జునప్రభువునకు గాని మంత్రిగర్జునకు గాని తెలియకొండకనే జేయబడినది. విదేశాంగకార్యలయకు పనిని చుంచి యున్నవము గలవారే చేయవలెను. మంత్రిగర్జును జరిగిలకు లోనై యుండవలెను. ఎంతటి ధీమంతులైనను అనుభవము లేని వారిని ఈ పనులను జేయనీయరాదు. వారములకుమగు ఒడంబడికంటె అంగ్లోప్రెంచిమైత్రి చాల విలువ అయినది. అనుకూలమగు ఒడంబడిక, సమితితోడనే సమిప్రప్రాచ్య సమస్య, కష్టపరిహారసమస్యలు పూరించబడగలవు. వరుసముచే సాధ్యపడవు.

మన మియబడిన అనుమానముల కన్నీటిని ముట్టాను పవత్రవ్యమే సంపూర్ణమగు సమాధానము ప్రత్యుత్తరము. ఈ విషయమునుగూర్చి భారతజేతరు మనల్యానులు ఏమి చేయుదురోయని ఆకస్మికమగుచున్నాను. మనల్యానుప్రపంచము ఏమి తలంచునో?

సామిష్ట్య ప్రాచ్యసమస్యలు

లండన్. నవంబరు 8:—సామిష్ట్య ప్రాచ్యసమస్యను గూర్చి యెంచుటకు మంత్రిగర్జునువో రాక సభనుగానివిరి. తురుష్కకోర్కెలను నిరాకరించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. బ్రిటిషు నేనలు కాకస్తాంబునోపియలోనే యుండును. హ్యోగ్ గ్లౌ నేనానికి సహాయము చేయబడును.

ప్రెంచి పత్రికాభిప్రాయములు

సంధి పూర్తియగుటకు పూర్వము ప్రెంచి అంగ్లేయులు ఒకటిగ నిలబడి పనిజేసినవో ఇకనైనను కోరము వచ్చుపరులను అంగ్లేయవారు చేయుట కవకాశ ముండదని గాలోయిపత్రిక నడుపుచున్నది.

అలగ్యును జేతర సంధి జేసినవలకు మిత్రమండలి నిశ్చయించుకొనెనని తర్కిక తెలియజేయవలెనని రిజ్యుకులు పత్రికాభిప్రాయము. మిత్రమండలి కోరినవో రుమేనియావారి కాకస్తాంబునోపియలో సేల సంపుటకు ఇష్టపడుదని వెటిటు ప్యాన్సిక్ పత్రిక యనుచున్నది. తూర్పు ప్రెంచుకుగూడ బంపుట కిష్టపడును.

మాజేనియా ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రవర్తించుటకు తురుష్కలను బలవంత పెట్టుటకు మిత్రమండలి నిశ్చయించుకొనెనని వెటిటు జ్యుకులు పత్రిక వాకొనుచున్నది.

ఇంగ్లాండు పరిస్థితులు

ప్రీస్టేటు నైకు జోకడు చరిపోయెను. 20 మంది తురగాత్రులైరి. ఇరెక్కులర్లు చాలమంది తురగాత్రులైరి. దల్లి యలో జరిగిన కంఘగంటల యుద్ధములో ఒకబాలిక తురగాత్రు అయెను.

ప్రీస్టేటు నేన లాక్మించుకొన్న బెల్లింగ్స్ బ్యాగ్ కీయలను ఇరెక్కులర్లు, అక్రమించుకొనిరి. ఇరెక్కులర్లు మర ఫిరంగులతో అగ్నిగర్జు మును ఇండ్లవై నుండి ప్రీస్టేటు నైకుల వై దరిపించిరి. ప్రీస్టేటు నైకులు సహాయార్థము కరుగై వచ్చిరి. ప్రబలు భయపడిరి.

ప్రెంచి నావికులు మరల వనిలో జేరుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

యునై. టెడ్ స్టేటు ఎన్నికలలో రిజిస్ట్రేషన్లు కరాజయమును గాంచిరి. ప్రమాస్యార్థవారులనిజయులకుచున్నాడు.

రుమేనియాలో పరిస్థితులు

1200 నైకు పాతకాల విశ్వాగ్రు రుజువోహ నేరము నకు అరెస్టు జేయబడిరి. కొందరు నైకు ఉద్యోగులుగూడ అరెస్టుజేయబడిరి.

భారతదేశాందూ గౌరవక మహాసభ

గయలో జరుగుట

ఈసభనుగూడ జేరింబరులో గయలో జరుపుటకు సోనా పూరులో జగద్గురు కంక బాచార్య స్వామిచాలి అధ్యక్షతవైరింప జరిగిన గౌరవవర్తనలో తీర్మానింప బడెను.

ఇంకొక విప్లవకారుని చరిత్ర

రాజమండ్రి జిల్లా

గాంధీజీ హత్యకు కారణమైన అహింసాత్మక మైన, అసహనమును ప్రారంభించిన పూర్వము, ఈ దేశములో గాంధీజీయవలన దౌర్జన్య పద్ధతులయందు విశేష విశ్వాసముండెడిది. దీనికి ముఖ్యమైన కారణము పాశ్చాత్య సంస్కృతి. మన యువకులు పాశ్చాత్యదేశములకు బోయి, అచ్చటి విప్లవకారులతో తెలియచేసి, భారతభూమిపై మైన దౌర్జన్య పద్ధతులను గ్రహించుచుండిరి. ముఖ్యముగా ఆమె కాకు బోయిన తరువాతనున్న బురుగుతులతోను (త్రోక్రి) రమకును, తమ దేశమునకును అవ్యయము తెచ్చుచుండిరి. ఈయన పరివార్జనమును సకాలములో బహుశాచేరి, విద్యార్థులయందు మొలక తెచ్చుచున్న విప్లవశీలమును బూర్తిగా నాశనమొనర్చి భారతభూమిని వన్నె తీసికొని రాగల కారణమార్థములగుట విశ్వాసమును గుడిచెను. 1912, 13, 14 లలో దేశములో బహుశాచేరిన విప్లవసంఘములను సరిగ బరిశీలించిన యెడల, ఈ యువపరివార్జనమును వచ్చి దేశమున కెట్టియవదనమును దప్పించుచో తెలియవచ్చును. నిజముగా నీ యువపరివార్జనము దిప్పించుట కగర్జునులవారు కౌటలుచెట్టు చేసిరి. కౌటలు రివ్యం తయిన సందర్భములలో నిండియున్నది. కాని, ఆ ప్రయత్నములకు విజయము కలగలేదని గానిగినది కౌటలు అర్థము. విప్లవ వారు తెచ్చుచున్న గర్జునులవారు నిరీధకచర్యల నకులం దించుటలేనిదే బోయించుచు. ప్రజలలో నసంపృక్తి, అకాంత ప్రయోగము, విప్లవశీలముల నాటుకొనవు. గర్జునులవారు దేశానికాదు ప్రజలలో నసంపృక్తి పుట్టించుచున్నారని ముందు బుట్టించుచు. ఈ సందర్భములన్నిటిని సరిగ బరిశీలించినయెడల ప్రజలను, ప్రభుత్వమును గూడ గాంధీజీహత్యకు గురైనా జూరగండ నుడవలయు. యువకు లెండితో యీ : ప్రజలను దూరముండి సంక్షోభముండి. ప్రజలగర్జుని దౌర్జన్యపద్ధతుల నుండి ములించుచుండి. హిందూదేశమున కిదిగర్జుని సాధ్యత సాధ్యము అసహనమును యొక్క కారణమార్థములతో యని దృఢవిశ్వాసము వ్యాపించినది. భారతభూమి యొక్క సాత్విక స్వభావ మిదమూలమున బాటుబడుచున్నది. దౌర్జన్యపద్ధతుల కలవాటుకడప పాశ్చాత్యులు నేను భారతీయుల సాత్వికసం పన్నును, అహింసాత్మకమును జూచి విస్మయచిత్తు లగు చున్నాడు.

నేడు జయ్యిలో నొక విచిత్రమైన సంఘర్షణము జరుగుచున్నది. జయ్యిలో నేడు రెండురకముల రాజకీయ 4యి దింబ కలరు. అసహనపద్ధతుల బూర్జుమే కుట్రలకేసులలో తిరుపొందినవారనేకులు జయ్యిలో గలరు. వీరి తరువాత నిష్పాదు అసహనపద్ధతుల జయ్యిలో బోవుచున్నారని. ఈ యిరుకరుల వారును సాధ్యతార్థవాదులే అయినను, వారి యా కావిశ్వాసముల యందును, సాధ్యవిధానముల యందును, వాస్తవికతలతోబాధము కలదు. ఒకరిది ఆత్మకర్తి, రెండవవారిది భౌతికకర్తి. ఒకరిది ఆత్మబలి, ఇంకొకరిది భక్తిబల బలియిచ్చుట. ఒకరిది నిగ్రహము, ఇంకొకరిది దుర్భాగము. ఒకరిది తీరు, ఇంకొకరిది క్రోధము. ఈ విప్లవకారుల చరిత్రను బలిచిన యెడల నిజముగా త్యాగసాహసము గల యువకు లెందఱులు అకమమార్థములతో బడి, భగ్నచర్యలను లెనదియు తెలియ గలదు.

1915 లో లాహోరు కుట్రకేసులో నురికిత విధింప బడినవారిలో పండిత జగత్ రామ్ అను నతడు ముఖ్యుడు. తరువాత నాయుర్యమును యాపట్టి ద్వీపాంతరముగా మార్చి. ఈయన ప్రస్తుతము రాజమండ్రిజిల్లాలో నున్నాడు.

జగత్ రామ్ పంజాబు ప్రాంతము కుటుంబములో జనించెను. వీరి కుటుంబము చాలపెద్దది. చాల గౌరవమైనది. వీరి తండ్రియును పితృవ్రతులను గలసి పెద్దవ్యాపారమును చేయుచుండిరి. వీరికి లాహోరులో గృహవసతులు కలవు. జగత్ రామ్ లాహోరు దయానందకాలేజీలో సుప్రసిద్ధా చార్యులకు లాలా హన్స్ రాజ్ యొద్ద జదిచి యున్నతదీక్షిత ఆమెరా పోవలెనని యుద్దేశించెను. తదితరులును వలసినభవము నియ్యగలవారగుటచే జగత్ రామ్ ఆమెకా పెద్దదని పట్టు పట్టెను. అంతయును పంపుటకు తల్లి యిచ్చనడలేదు. జగత్ రామ్ పట్టును వీడలేదు. మరియొక స్నేహితునితో బంబలుదేరి యుందు జనానుదేశము చేరెను. అదేశమునకు ప్రధానపట్టణ మగు లోక్ నూలో కొన్నిదినములు బండ్రిన. తరువాత నమెకా సంయుక్త రాష్ట్రములలో ప్రవేశించెను. అతనచ్చట చేదనపు టికి, కేవలలో తోడిదేశీయులకు అచ్చటి ఆధికారులకును స్వర్గ లెక్క వసించుటకు. పంజాబునుండి వర్తకవిషయము బోయిన పంజాబీయులకు కేవలలో నవసరమైనదిగా చాల బాధలు పెట్టుచుండిరి.

జగత్ రామ్ మిదిసంకల్పము విన్నను, దుర్భిమానులకు తన దాతృత్వము సాదరభారతీయులను బాధించుట నాతడు సహించలేకపోయెను. అదియును గాక స్వతంత్రతనును నీతని హృదయదేత్రమున పెదబల్లి పెంపొందినదేనని లాహోరు

దయానంద కాలేజీయొక్క విద్యార్థియగుట. లాలా హన్స్ రాజ్, లాలా లజపతిరాయి, భాయి పరమానంద, మహాత్మా మున్షీరామ్ మొదలగు స్వాతంత్ర్యయోధుల ఆడుగుబాటులలో నడచిన యాత్రికుడే జగత్ రామ్. తనదేశమునకు స్వతంత్రము లేనిదే ప్రపంచములో నీ యగౌరవము తప్పదని తలచెను. కాని ఆమెకా పెద్దదనియును వీనికి దౌర్జన్యపద్ధతులయందు నమ్మకము గుడిరెను. అచ్చట గడర్, యను ఒక విప్లవసంఘ మును నేర్పబడిన వారిలో జగత్ రామ్ ముఖ్యుడు. విద్యా భ్యాసము కొంత ఆమెకా పెద్దదని నీతడు చదువు కట్టి పెట్టి కేరళను విప్లవసంబంధమైన ప్రచారములోనికి దిగెను. తానీ యుద్ధవములో దిగకమునుపు తీవ్రముగా నాలోచించి, తన తండ్రివేర నొక యుద్ధము ప్రాసన:- నేను అచ్చిలో నాడ బోవుచున్నాను. భయంకరముగా ప్రాంత్యుగమును మారణ దాని నివాసస్థానముననే బంధించ జూచుచున్నాను. యంత్రోపాయములతో బలియమె యున్న పాశ్చాత్యభార్య మును దేశమునుండి వెదలగొట్టు ప్రయత్నించుచున్నాను. మీ యల్లిపాడుమేమి? నాకు మీయరు, మీరు నేనును తయరీతలం పుడు మీకు నేను బంధించలేనదే యెందుకొనెను, కాదా, మీ ప్రభుత్వపుతని భారతీయతకు కానకగా నర్పించితి మను కొనెను. సమాధానము ప్రాయశ:- ఇంచులకు వారితండ్రి యిట్లు తలచుచున్నాను. "నానానా! జగత్ రామ్ నాలోచించు కొ నుడు. మార్చదేశమునకు ఆపకట్టెవేసెదను. భగవంతుడు నీవు తో యుడును గాని" అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. గడర్ సంఘము స్థాపించబడినది. జగత్ రామ్ గడర్ పులికాశాస్త్రిగారిని సత్తు మేనేనెను. ప్రపంచములో నుండియు-లకు నావలెక చేరు గట్టు చేయుటయే ఆతనిపని. గడర్ ఎల్లసకారులపత్రిక యొకటచే హిందూదేశమునుండి బహిష్కరించబడినది. కాని హిందూ దేశములో వాగుగా పులికాశాస్త్రిగారిని గురుకుటయే 'గడర్' పత్రికనుభోక్తవేయు. అందులకే జగత్ రామ్ మేనేనెనుగా నియమింపబడినది. ప్రభుత్వము అడ్డుపెట్టుచు నే యుండిరి. కాని పులికాశాస్త్రి మెట్లు దేశములో ప్రవేశించుచున్నదో జగత్ రామ్ నకే తెలియకలెను గాని ఇతను తెలిసికే తెలియెను.

1915 వ సంవత్సరములో యొద్దము తీవ్రముగా జరుగు చున్నపుడు గడర్ పార్టీ ఆమెకానుండి బయలుదేరినది. ఆయి రెండవపార్టీ లో జగత్ రామ్ పుగిరిసింగు కూడనండి. పుగిరిసింగు గీతనకి కుడిభుజము. ఎటులనో పంజాబు ప్రవేశించెను. పోలీసు ఆధికారు లికిన పట్టుకొనవలెనని ప్రయత్నించు చుండిరి. జగత్ రామ్ లాహోరు వెళ్ళెను. తనయింటికి బోయి తండ్రియొడుకు నిలచునకి తండ్రి విస్మయము జెందెను. తండ్రి తోగాని బంధువులతోగా నతరువూర్వ ముత్తప్రత్యుత్తర ములు లేవు. రహస్యముగా వచ్చుచుండుటచే ముందుక తెలుప లేదు. కుటుంబసంతోషము నభివృద్ధి గూడిరి. చిరకాలవిరూ గముచే కలిగిన దుఃఖము నాపుకొనలేకపోయిరి. వారితో కొంతసేపు ముచ్చటించి బజారు మాడబోయెను లాహోరు బజారున జగత్ రామ్ నకు పరమప్రతి ప్రపంచములో తదిదం ద్రుల మీదను, భార్యమీదను, మోసాము వీడగలిగిరి గాని, లాహోరు బజారున ప్రేమ పోనాదలేతున్నానని యిప్పటికిని తెల్పుచుండును. బజారులో నలుగురు ఇతనిని చూచిరి. పోలీసు వారి కప్పుడే జగత్ రామ్ లాహోరు వచ్చెనని తెలిసింది. ఆతని నెరలైన మాచియెడల రిపోర్టుచేయవలసినదని సాటింది. జగత్ రామ్ ను కిదితెలిసెను. త్వరగా నింటికి నడచెను. ఇంటియొద్ద నున్న యెడల పోలీసు చేతులలో బడుట తప్పదు. కైకీపుట్ట వసరును- కాని పోవుటకు తండ్రి యొద్దకునెను. స్నానము చేసెదనని అంగకస్త్రియును తువాలును భరించి గొడ్డిగొనికీ పో యెను. భార్య అచ్చట నిలచియుండెను ఏమి కత్తెరములనుండి భర్త్యయోగ దక్షిణము ననుభవించుచున్న భార్య భర్తతో మాట్లాడినలెనని ఆరుగతతో నుండెను. జగత్ రామ్ నకు కూడా మాట్లాడినలెనని తోచెను-మరల బుద్ధివంతిని. మాట్లాడిన యెడల, భార్యతో నుండుటకు భ్రమ జనించుచేమోనని భయ ముపుట్టినది- ఈమోసాములో జిమ్మకొనిన యెడల పోలీసు చేతులలో బడి యుద్ధవభంగము గల్గిచి తనతోగూడ బాటు బడుచున్న వీరు కన్యాయము చేతు నేమో యను కంకాదమి నది- భార్యను పంజాబించలేదు ఇల్లు పెద్దది యెచ్చటికిపోయెనో యెవరికిని తెలియదు- ఇతడు వచ్చునట్టి కిచ్చితిల్లి పుట్టింట నుండెను.

రాత్రిపూట తల్లిని చూచుటకు మేనమామగారి యూ రికి పోయెను. ఇంటిని సమీపించెను. కాని ఇతని వెదకుచున్న పోలీసువారి తని మేనమామయింటి సమీపమున చేరియుండు గు అనుమాన ముదయించెను- కన్నబిడ్డను చూచుటకై కండ్ల కాంబులు తాచిన లలియొక్క విచారమును బాపుటకు జగత్ రామ్ ఇయ్యకొనలేదు. వెంటనే కిరుమ్మన మరలెను. ఎచ్చటి కి పోయెనో యని గూఢచారులు వానిని వెదకుచుండి- జగత్ రామ్ తుడుకు పోలీసువారి చేతులలో బడిన పుగిరి సింగు నెట్లు నమ్మించి స్నేహకావమున క్రోధముచేసిని- ఆతనినిరెయ్యెడు స్వీయదేశముడే జగత్ రామ్ ను పట్టియిచ్చు- కేసునిచారంపండినది గడర్ ఉద్ధయములో ప్రధానస్థానము ప్రమించిన యిదికి పుగిరిసింగునకును మరి కదముగరుకును ఉరికిత విధింపబడినది- అప్పడేతడు డిక్షను పెట్టుకొనలేదు.

భార్యవారి కొక్క స్నేహమెట్లు నిబిధమున నిచ్చెను- "నేను జగత్ రామ్ ప్రభుత్వమునకు ప్రబల విరోధిని. అట్టితని నేను తోడ్కొనుటకునే నేరేననవని సుబ్బింప తలచుకొనలేదు. ప్రభు త్వమువారిని కరుణించుటనే మేలుటలేదు- నాదేశస్వాతంత్ర్యము కొంత యేది యుద్ధమునని నమ్మితిని అదియే చేసినది" పుగిరి విసింగు కూడ స్నేహమెట్లునై దన్నుచుచేసెను- ఆలాహోరు కుట్రకేసునకు సంబంధించినవారిలో వీరిరువుర యెట్లు చేసిరి. ఉరికిత విధింపబడిన- జగత్ రామ్ యొక్క తల్లితండ్రిలు మాడకచ్చిరి. తండ్రిగచ్చి యిట్టియెను:- "నీవు సర్వమునకు సం సిద్ధుడవై రానన్న విషయము తెలియి యెట్లు చేసితివి కాన పశ్చాత్తాపమునకు గాని విచారమునకు గాని బావులేదు" తనవార తల్లి మాడబోయెను- ఆమె నమోపించుచుండగా జగత్ రామ్ యిట్లు నెను. "తల్లి నీకన్నీటిని నాకు చూపుట కిటుగచ్చుచుం టినా?" లేదు. నాయనా యెట్లుటకు నాయనజ్జీమూ కర్కశ యున్నది" యని గడ్డకంతయై తల్లి నిలచిచెను.

అందమోలో నారు సంవత్సరములన్న తరువాత మి రల హిందూదేశమునకు తీసికొనివచ్చిరి. జగత్ రామ్ నును మున్ను దిమ్మెను సువత్సరము బండుకు- క్రాంతి కర్మమును పెంచును- భారతీయమును వడేచేచుచు చిరువులతో మాట్లాడును. ఎను జీవారని దేశములో ప్రవేశించుచే నాయనాల్గముగా క్రొవీం పగలదు. ఎకటితో మాట్లాడినను పరిశీలి. నమోపించులో కరణ చేసికొనగలడు. అతనిని చూచుటతోడనే ఒక విభంగము భక్త్య నురాగము లుద్భవించును. వాని కేత్రములు నమ్మకములకలె మిరుమిట్లు గాజుచుండును.

ఆత తెల్లపద్ధతును నేరారంభించుచున్నాడు బావుచుండును. వివిధపద్ధతులను పరిశీలించుచుండును. ఏ వారమున భార్యము నేయించుండును- నిష్కంభమునని దిగిగిగా ముచ్చిరి- ఇతడు కవిత్వము పూక చెప్పగలడు. దుర్భాషలలో వర్ణములు బహు చక్కగా ప్రాయగలదు- ఈతడిపురు రాజకరిని జైలులో కాలము గడుపుచున్నాడు- అనంతరకర్త సమావేశమున నీతనిగౌరవముల చాల చూస్తూ నొందియు గనుపట్టును.

(విష్ణు కృతిక)

బంగాళా వరదలు

సహాయక సంఘములవని

కలకత్తా, నవంబరు 9:- బెంగాలువరదల ఫలితముగా 1800 చదిరపుమైళ్ల ప్రదేశము 10 లక్షల ప్రజలు బాధితులైరి. 50 మంది మనజాలను 18.00 కతువులను మృత్యువార బెట్టు కొనెను. మరిపంట అంతగ చెడలేదు. గంజాపంటలు సర్వకాశనమై యుండినను మరియూ విత్తు జల్లబడినది. మరిపంట వచ్చురకు రాగి భార్యము బడు లియ్యబడుచున్నది. దినము 15000 ప్రజలకు ఆహార పదార్థము లుచితముగా నియ్యబడుచున్నయని. కూలివారికి ఇండ్లు కట్టడము, గింజుల్లడము పనులు దొరుకుచున్నయని. రిలీఫు పని ప్రారంభింప ప్రభుత్వమువారు తలపోయుచున్నారని. వరదల రాకకు కారణములును, ఇంకముందు వాని నాపుటకు ప్రయత్న ముల నలవలకొంత ప్రభుత్వమువారు విచారణసంఘ మొకటి యేర్పించుచున్నది.

బొంబాయివారి భూరివిరాళము

బొంబాయి, నవంబరు 9:- సర్ రిచర్డ్ తాతాగారు బెంగాలువరదలలో బాధపడినవారి సహాయకము సురేంద్ర నాథ టెగ్జిగారికి 5000 రూపాయలు పంపిరి.

బొంబాయి క్రొత్తరైలుబండి

అసానుములు తక్కువ-నవనతులు ఎక్కువ.

బొంబాయి, నవంబరు 9:- విజ్ఞోరంగా టర్నింగ్ కుగ్గా స్నేహనులకువచ్చి యినుపవారియందు క్రొత్తకర్తయైన రైలుబండి పరిపూర్ణము నడపబడినది. పేటలరైలు లన్నియు విద్యుత్తేజ మున నడుపబడుటయేనని తలంపబడుటచే, మొదట టర్నింగ్ నుండి కర్ణాటకునకు, తరువాత రాయచూరును ఇంగ్లీష్ పూరు వరకును దక్షిణమున పూనావరకును ఇరుపండుకే కర్ణాటక ప్రవేశ పెట్టబడును. ఈ క్రొత్త బండి రేకులు ఇంగ్లండునుండి తెప్పించ బడినను, బండిమీద భాగము లన్నియు మాత్రంక జి.ఇ.పి. కర్నా గారమున తయారుచేయబడుచున్నవి. అన్ని బండ్లు ఒక పేటను నున్నవి. అందన్ని రకతుల కనుసూచము లేర్పణపడినవి. అంద ను భాగగర్భానుకూలముల కున్నట్లు ఒక బండినుండి నదియొక బండికి బండికడలయందగనే పోవుటకు చారు లేర్పణపడినవి. నిర్ణయ నీక భయములేక, డి రైలుమెంటు ప్రమాదములను తప్పితి నుగ్రహ ముభయము నాడగల్గును. బండ్లు నున్నవి నను బండ్లును ప్రయాణికులచే ముడి తెలుకలవి ఈపులు, గారి గొట్టలులగుండా ఇంకమును నుంబుగము కలిపించి కిడ్డకులే వానిని ముడి తెలుకలవగు స్పృశుంపబడును. రైలు ఆధికారిగల్గు, విలేజులు, ఈ క్రొత్త బండిలో యొక్కియం డిరి. బండి కడలయందగా ఉపయోగములు ప్రయాణికులకు పంచిపెట్టబడును. కుర్చునంద పోటో గూడ తీసుకొనబడును.

జూ 200 లు.

విశేషములనుసూచన

పి. వె. ఆ. గో. కె. రా. (తెలుగున ప్రాసములు)
జి. మా. ఎస్. స్వా. ఆ. లిం. మా. కెం. వెం. డి. యల్. వె.
తె. వెం. కా. బి. వెం. కా. కె. వెం. బి. మా. ప్రాసము.
అంశం.

ప్రకటన

కామయ్యకు వెంకటరత్నం అనుపేరు గలనామ 100
సంవత్సరముల వయస్సు, చామననాయ, క్రాంతిల, ఎడమకన్న
దిగువను దొడ్డికిలిపై కల నిమిషపు, ఈవయసును కానివాడు ఇం
టిలో చెప్పకుండా ముమాను 25 గోజులకిందట ఎక్కడికో వెళ్లి
పోయినాడు. అప్పుడిందుచే వెనుకనున్నాను కనిపించలేదు. ఎవ
రికైనా కనిపించియెడల తక్షణపు అప్రచేసి ఈదిగువదిగాన
గలనామ తెలిగముద్దారాగాని ఈత్రముద్దారాగాని తెలుప
నేను కృతజ్ఞుడను.

భాగ్యరాజు సత్యనారాయణ,
మీరూరు, రామచంద్రరావుపేట కృష్ణాజిల్లా

పశ్చిమకృష్ణ జాతీయోపసంఘము - బెజవాడ

12-11-22 తారీఖున సామంత్రము 2 గంటలకు బెజ
వాడలో దాతల రామచంద్రరావుగారి యిల్లో పశ్చిమకృష్ణ
కాంగ్రెసుసంఘంపై జరిగినది. కాబట్టి సభ్యులందరూ దయ
చేయ ప్రార్థనలు. చర్చనీయాంశములు (1) కేవలం బ్యాంకు
ను వెల్లువలయము ఆటోమించుట (2) తిలకు స్వరాజ్యనిధి (3)
హిందూపాఠశాలలు జాతీయ పాఠశాలలు తక్కిన యితరవిష
యములు.

తాడేపల్లి వేణుగోపాలరావు

వెంకటరత్నం, పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ

నిమ్మజాత్యభ్యుదయము; ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక

గోరూరి (అహింస), నిమ్మజాత్యభ్యుదయము - ఈరెండును
యభ్యోదేహములు, గల ప్రత్యేకవార్తాపత్రిక ఒకటి గడిచిన
కేవలమువందలయేడవ ప్రయత్నములకు నిశ్చయింపబడినది. అం
యకు డిక్షరత్నము ఈయనా ఏర్పాటు జరుగుచున్నది. ఈ సంక
ల్పము రాజమహేంద్రవరములో జరుగుచున్నది, అదిమాంధ్ర,
అస్సామకాపాపనివాళకేశవల సంద్యమున మొదటిసంవిక వెలు
వడుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇందునుగూర్చిన వివర
మంతయు త్వరలో ప్రతికామమున విన్నవించెదను. ఆయా
యద్యముల ప్రయోజనములను ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖము ఇతర
కేరాలిహులును చందాదారులు, సహాయము, పోషకులుగా
నుండియు వ్యాసములు ప్రయోగ నిమిత్తము పోషించు
ముల తోడ్పడఁ బ్రార్థనలు.

శ్రీకృష్ణుల మీరన్న,
సుంద్రు వెంకయ్య.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల మచిలీకల్లుగము

(హనుమంతరాజునిధి)

నేను ఈచుట్ట పోషాని సంకల్పమున కళాశాలకు నిధిని
నమోదుచేయుటకై వెళ్లినప్పుడు సికింద్రాబాదులో ఆంధ్రసమా
జమువారు చాల అభిమానముతో నాటకముచేసి వచ్చినట్టికట్ట
వైకమును ఖర్చులుపోను ఇచ్చుటకు భూషకొరి. ఆప్రకారము
28-10-22 తారీఖు కనివారము చింతామణి నాటకమున ప్రద
ర్శించిరిట్టికట్టమును 800 రూ. వైకమునామెమును వచ్చినది
ఖర్చులుపోను అయినదట ట్టికట్ట స్వామి రావయ్యని అం
నాకేయదేవైనది. అచ్చటి తెలుగు వారందరూ కళాశాలమీద
అభిమానియకొని వచ్చిరి. ఇంకను ట్టికట్టవైకము కులము
కానిలసియున్నందున ముత్తిము తిరునాది తెలియజేయుటను,
నాటకమువందు వేషములు చేసిన వారందరూ తమతమ ప్రాత్ర
లకు ఎక్కడా నిర్వహించిరి. ఇందు ముఖ్యులగువారికి ఆసనము
మున బంగారుపతకము లిచ్చబడినది. ఇంకను కొందఱుత్తరైన
నారికి వరముకసయమును నివ్వబడునని తెలియపర్చిరి. ఈ
సమాజమువారు భక్తికావ్యముల కెంతయు సహాయపడుచున్నా
రని తెలిపియున్నట్లుకు సంకసమగుచున్నది. వీరికిని వీరియభ్యుదయ
లగు దాక్షిణ్య కంకితరావుగారికిని కళాశాలపక్షమున కాన్పాద
యప్రార్థనవందలను లభించుచున్నాను.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల }
బందరు } చి. శ్రీనివాసరావు

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ప్రాథమిక పాఠశాలసంఘము

శ్రీ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ప్రాథమిక పాఠశాలసంఘము
సంఘ ప్రభుత్వమువేళము కృష్ణాజిల్లా లెంకు గ్రామము: కృ
ష్ణామండల సభతో గలిపి లెంకు కేంద్రవారి ప్రాసమున 1921
సం॥ డిసెంబరు 25 తేదీని జరుపబడినది. కృష్ణాగోదారి, తెల్ల
రుజిల్లాల ప్రాతినిధ్యమును గడించినది. సంవత్సరము కావచ్చి
నది. జరుపబడిన దంతయు మిగిలియున్నది.
జరిగిన దానికి వ గ వ రా ము. ఏ కృష్ణాని
మామిదరామ. ఈ సంవత్సరమునాడ కృష్ణామండలసభతో
లిపియే ద్వితీయ సమావేశమునాడ జరిగించబడినది విధి
యగుచున్నది. కృష్ణామండలసభకు వర్తమానులూ రాష్ట్ర
నిందియు = కృష్ణా వారంకను కేంద్రక చావుటలేదు. వాయి
సంఘసభ్యులయినను ఆప్రయత్నము లెవ్వెట్టిట్లు జరుగు. రాష్ట్రీ
య సంఘమువారు, వందల సంఘమువారు శిశుముఖు
ఈ కేంద్రముల పాటిగాను.

సమూహజిల్లాలప్రతినిధులు వాక్రమించిన ఆంధ్రకళి
ము: వేలకు మించిన సంఖ్యతో విద్యవైపు వానిదేభిత్తులను
తయారు చేయుటకు ప్రభుత్వకామము మే గుని గుండెలు
కామకొని యువస్వాము లిచ్చిన గురువులవలన తమ స్వర్ప
త్రి గాంధమును చెక్కికేసికొని నెంచి ప్రారంభించిన యుద్ధ
యమును వాక్రపంచి కొనసాగించెదలో తేనో చాడవలసి
యన్నది.

తెన్నెటి వేంకట కామేశ్వరరావు.

హిందీ ప్రచారము

హిందీ ప్రచారమును ఆంధ్రహిందీ ప్రచారకార్య
లయము వారికి, హిందీ ప్రేమియులకు, ఈక్రంది విషయము
లను హిందీవిద్యార్థులకు మేము తెలుపుకొనఁగలమున్నాము.

మహానుభావమునుండి మాకు హిందీ శిష్యులన్న
టువంటి శ్రీమతి గౌరవరావు వెంకటసుబ్బారావు గారిని
మద్రాసునుండి ఆంధ్రప్రచారకార్యలయమువారు మరియొక
ప్రదేశమునకు మార్చుటకు నిశ్చయించుకొనియు తెలియుచు
న్నది. అట్లు వారిని మార్చుట నిశ్చయ మైనయెడల అది చాల
అస్వాదుమని తలచెదము.

ఎందుకనగా వారు మిగత చక్కగా నుబోధకముగా ఆంధ్ర
ఆంగ్లభాషలద్వారా నాతనభక్తుల ప్రకారము హిందీని బో
ధించుచుండిరి. మరియు వారియొక్క నేర్పు, శక్తి, మొదలగు
కారణములచేత మారకతిలో చుట్టవిద్యార్థుల సంఖ్య కిర
డికాభివృద్ధియగుచున్నది. మేము వారి బోధనలను హిందీభాష
ను నులభముగా నేర్చుకొనగలవారు మరుచున్నాము. అట్టి
సిద్ధిలో బహుస్వల్పకాలములోనే వారిని మార్చుటలకు మాకు
చాల సన్నదు వాటిగాను.

కావున ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారకార్యలయమువారు
మాయును దయచేసి వారిని కొంతకాలము ఇచ్చుటనే
యింప గలమున్నాము.

డా. తిరుపతిరాజుగారు.

“శ్రీకృష్ణవిలాస గ్రంథాలయము” పునాదిమిడి

శ్రీ మండలి కామ సంకల్పమున దివి గురువారమున
మాపూర్వమిడిపురమందు “శ్రీకృష్ణవిలాస గ్రంథాలయము” అ
నుకేరతో గ్రంథాలయమును స్థాపించ నిశ్చయించి మ రా శ్రీ
మన్మథ వర్మగారి రావుపంతులు బి. ఎ; ఎల్. టి. గారి యధిప
త్యముక్రింద పురజనులసహకారము కార్యకమమును నిర్వహిం
చిరి. ఈగ్రంథాలయము యొక్క ముఖ్యోద్దేశము భాషాసా
హిత్య సాంఘిక మతాభివృద్ధులను గ్రమభర్తలను ముల మ రా
శ్రీ ఇబ్రూ కంకాలంల పంతులు ఎమ్. ఎ, ఎల్. టి. గారిని
అధ్యక్షులుగాను నిగుగు వేంకట సీతాపతి పంతులు బి. ఎ. గా
న్మను శిష్యాభ్యుదయమున కేవలము సింహాచలం పంతులుగారు
కార్యదర్శిగాను మండ వేంకట సీతము పంతులుగారు, సహాయకా
ర్యదర్శిగాను కె. బాబు శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు కొకా
భ్యుదయమును ఎన్నుకొనబడిరి. గ్రంథాలయ ప్రారంభ దినమున
గ ప్రతిభిత్తుము తేము కార్యవిధానము ఉదయము 6 గం-7 గం
కుకు భగవద్గీత సువర్ణనిమిట సాయంత్రము 6 గం-7 గం క
కుకు సంధ్యావందనము వలయునాడ కేవలము వాటి 8 గం-9
గం కకు ఆంధ్ర సాహిత్యోపన్యాసములు, ప్రతి అదివారము
ఉదయము 7 గం-8 గం కకు సంస్కృతమున పాఠములు చెప్ప
ట మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు విదేశీపద్యములు అనేకగ్రం
ములను మాత్రము గ్రంథాలయమున కిచ్చి మాయద్వయమున
కునొద్దనుచుండిరి. భాషాభి మానులను గ్రంథాలయము ప్రతికా
భివృద్ధియను తిరుగ్రంథములను, ప్రతియను మాగ్రంథాలయమున
కొనగొ గ్రంథాల గాభివృద్ధి తేలుచేయుచున్నాము.

పునాదిమిడి }
6-11-22 } వేంకట సింహాచలము
కార్యదర్శి.

జాతీయవిద్యాలయము-బంగోలు

జాతీయ విద్యాలయమునకై పదియిం దిహానినాడు ఈ
దిగువ వసూళ్లు చేయబడినవి.

	రూ. అ. పై.
కొత్తపల్లి	2 6 8
సంతకూతలపాడు	16 9 8
చీకకుర్తి	2 2 1
ఇనుమపల్లి	3 0 0
కల్లూరు, నూరాపల్లిపాడు బంగులూరు	15 15 0
ఆద్వంకి కలవకూరు, కొటికలపూడి, తిమ్మాయిపాడు	23 8 9
బంగోలు	55 10 5
ఆలకూపాడు	2 2 0
వేంపల్లి	4 5 8
పోతలూరు	1 15 0
కొల్వగోట	8 12 4
కార్తిపాడు ఆనమమగూరు	25 6 6
ముక్తిమాలపాడు	0 9 1
తిమ్మరమల్రము	18 2 0

ఈ గ్రామము లన్నియు బంగోలు గ్రామపంచాయతీ పరిధి

ధారా గోపాలశాస్త్రి
కార్యదర్శి

ఒక నాగేమకేయెక్క నామము

ఒక నాగేమకేయెక్క నామము
పురి: “శ్రీమతి విదేశకత్తయలయం వెంకట మోహము
గలవానిని మిగు సుముగా పలుకుచుండును. కాని వారియొ
క్క మూలభూత మగు కాణమున పెదకుట కేదయైన ప్రయ
త్నముచేసితిరా? ప్రతినిధు ముగు పురుషులకే నోమని నేను
చెప్పకలను. శ్రీలయంగుడ చాల దొమము లున్నది.
శ్రీమతి వేయం వెంకటమోహము గలవాని చెప్పమన్నాకో
అది మీ కట్లనే ప్రారంభింపబడినది. శ్రీలను మీ కళియం
మించుకొనుటకును, మీకు చెప్పకట్లు నమచుకొనుటకును, మీ
అడ్డలను తిరస్కరించు కుంకుటకు గాను, మీరు వారలను
ప్రేరేపించు చేతు వారంభించితిరి. సీలెల పాము సరళస్వభా
వులు. వారు త్వరలో మీ చావలెననందు చిక్కుకోనిరి
ప్రపంచమునందు తమ స్వతంత్రమును పోనట్లుకొని దిశము
నొందనివా రెవరుండు? శ్రీలగూడ తమ స్వతంత్రమును
కొలుపోయిన తమపరి పశ్చాత్తపపద వారంభించిరి. నిది వారు
తమవ్యాకముల నుండి మరచిపోవుటల, తమకు వారలకు,
సకల మొదలగునది తయారుచేయించి తిసిగొనినా వారంభిం
చితిరి. అందరుకు పట్టుకత్తయలను కొని ఇవ్వక వారంభించి
తిరి. వివిధవిధములగు, విదేశకత్తయలను, చీరలను, కొనివారలను
సంతోషపెట్టి యిట్టి వస్తువులయందు మోహము కలగజేసితిరి.
శ్రీమతి ఎప్పుడయిన బాధలకును, చీరలను, సకలను కొనుటకు
వెళ్లియుండిరా? ఇది యంతయు మీరే స్వయముగా చేసితిరి.
మీరలే వారలయొక్క ముచ్చటలయందు గురైపోగొనిన మోహ
జాలమునను పడవేసి, యిష్టము శ్రీమతి తమ మోహమును
విడువకాలని మా మీద నెన్నియో కలుకుచున్నార.

ప్రసక్తమయమందు గూడ మీరు వారల, కట్టిగీడు
యిచ్చుచున్నాడ? నా అనుభవవిషయములయందు దోష దృష్టాం
తమును నూచించుచుండిరి. ఎట్లనిన, ఎందగో శ్రీమతి తమ పిల్ల
లకు పాలు. అన్నము, తిండియిట మునివైచి, అన్నముతో
గూడ అసిక్కు మొదలగు వారిని తినింపుచున్నార. మీరు
ను అట్టి మూడి కేసునే మాకెప్పుడున్నాను. మీ కేతులందు
రుదియున్నదేగాని, పుష్టి కేకేతము. ఎంతవారు మీరు మీ
యొక్క ముచ్చటలయందు తృప్తిచందో అంతవారు మీరు మాకు
చుండితేను ఎట్లు అపకలయ?

మీరు మీ ముచ్చటలయందు వదలిన మాకు నుభయము శం
దదను మాకు చెప్పటలేదు. ఎందుకన చేదు, మీ యొక్క
ముచ్చటలయందు మా ఆధారమును, సర్వస్వవనమునై యున్నది.
పురుషులు తమ ముచ్చటలయందు వదలిన శ్రీమతిగూడ అధిక
స్వతంత్రులు గలవలయును. నేను స్వతంత్రులయను కొనుచు
న్నాను మరియు వారి కొంకు నూకలకు కప్పములను ఎను
కొన్నవలయును నుభయము నూడ ప్రసించితిమి. నేను
కృతమును నెన్నియో పాఠము స్వతంత్రులకే భయము నొంది
తిరి. కాని మొట్టమొదట మోహమునే తృప్తిచందయెను.
ఎంతయు చెప్పక ముచ్చటలయందు మే మెంతవారు వారి ఆశ్ర
యమునై నుండుచుండుము?”

నేకేవల కామేశ్వర సహాయము

పశ్చిమకృష్ణా జాతీయోప సంఘము

కర్నూ కమిటీ, బెజవాడ
12-11-22 తారీఖు సాయంత్రము బెజవాడ డాక్టరు
రాజుచంద్రరావుగారి యింటిలో పశ్చిమకృష్ణాకాంగ్రెసు ఖద్దరు
కమిటీ సభిస్తున్నారు. కాబట్టి సభ్యులందరూ దయచేసి ప్రార్థి
తులు. (1) చిన్నపేట వర్గములగు తిరిగి ఏర్పాటుచేయుట (2)
దూది కొని ఏర్పాటు చేయించి పంచివేయుట. (3) జగ్గయ్యపేట
మహాత్మా కంగ్రెసీవారి దరఖాస్తు మొదలగు వితరణము
ములు చర్చించుట.

౧౬వత్సరము నావాడకివందలసభ అగమ్య కడపటివాం
మున కాకివాడలో శ్రీయంత టంగుటూరి ప్రభాకరపంతులుగారి
ఆధ్వర్యముక్రింద జయప్రథముగా జరతుండెడిది. ఈసంవత్సర మీ
సభను రామచంద్రపురమున కావ్యసము చేసియున్నారు. కాని
యింతవర కట్టిప్రయత్నములు ఆహ్వానసంఘమువారు గావించికో
దెలియుచున్నది. ఇటీవల జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు కాన్సో
ల్టంకున విచారణసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటింపబడిన పిమ్మట
యీసభకుజరుపుట మంచిదిని నిశ్చయించి అట్లు చేయవలసిందిగా
ఆహ్వానసంఘమువారిని కోరితి.

విచారణసంఘమువారి నివేదిక ప్రకటింపబడినది. ఇప్పుడైనను ఆహ్వానసంఘమువారు తమ సత్సాహమునుచేసి సభను గయకాంక్షనులోత్సాహ జరుపుట కంగీకరింతురని కాననసభా సమన్య రానురాను మిక్కిలి వివచనమగుచున్నది. ఈవిషయమై గోదావరిమండలవాసుల నిష్పితాభిప్రాయమును వెల్లడికేయటవలయును. మండలములో ప్రచారము జరుగుచుండుటలేదని యీ దినములలో నీసభను జరిపియేనను మండలవాసుల నొకటా గూర్చి వారి యుత్సాహమును ప్రభులింగకేయవచ్చును. కాన యీసభ జరుపుట ఆత్మావశ్యకము.

రామచంద్రపురవాసులు సభను జయపఱుచుచో రాజ
మహేంద్ర పురవాసులైనను యీ భారమును వహించి సభను
జయపడముగా జరిపి మండల ప్రభావితబీభత్సును పునరుద్ధ
రింతురు గాక!

మద్దురి శివరామకృష్ణయ్య
కాజమహేంద్రవరము.

ఏలూరుతెలుకా గుంటెనొలను గ్రామమున శ్రీకృష్ణ
పరమమందిరము కార్తీశుఁడగు శివవారముధ్యాన్వయ
గంధలకు మ॥ రా॥ శ్రీగంపలగుండెండుమారరాజా వెంకటకృష్ణ
రావు బహద్దూర్ గారు స్వదేశేత్ర ధారణనుగురించియు,
హిందీప్రచారకులగు రాజా నరసింగరావు గారు హిందీభాషను
గురించిన వుపన్యాసించిరి.

సర్ విలియం ఎక్షర్స్

కలకత్తాలో కొంతకాల ముండినరువార వి. యం
యస్. డైరక్టరు జనరలు మేజరు సర్ విలియం ఎడ్వర్డు గార్ను
వారిసత్రిమణియు, డిస్ట్రిక్ సేదా ప్రభుత్వమెహాయిరి.

తామర తేలము

తామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు.
తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది దబ్బి 125 0-6-0 మూలము.

అనేకయోగిష్టమంది యున్న తామర నాల్గుగైదు సారలు
రాచినతోడనే పోయినదని పలమంది మాకు వ్రాసియున్నాడు
వెలసులభూమి ! పుల మధికము !

మోహిని తేలము

వెంకటేశ్వరస్వామి దేవాలయం లోని విగ్రహాలను పరిశీలించును.

కఫహరిచూర్ణము

ఈ మూర్తము నవమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బసము, కాసపీనస, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని పేరుటనే కొనుటవలసింది. షట్చీ 1-కి 0-8-0. 6 షట్చీలు రు 2. ఆస్పత్రుకొరబనంగిని బొంబయి-మద్రాసు.

అస్పృశ్యత నివారణకు వాల్మీకిగారు నా రకపద
 చున్నది. 1. అస్పృశ్యతా నివారణకై పరిమితలేని ద్రవ్యమును
 కనులుచేయుట. 2. గ్రామాదులలో నుండు భాగీశ్వలములను
 పుచితముగ గాని ఖరీదకుగాని కైకొని గ్రామాదుల కెలుపల
 నుండు మాల మాదిగాదులకు అస్పృశ్యులను తీసుకొని వచ్చి
 అందు నివసింపజేసి వార్ల గూడెములను రూపుమాపుట. 3.
 గ్రామాదులలోనుండు భగ్నమతులు, చెరువులు, విద్యాశ్రుతి
 స్థాపనలు, తేవాలయములు వాడుకొనునట్లు చేయుట. 4. గ్రా
 మాదులలోనుండు గ్రామకంఠములు (గ్రామీణయోగములేని)
 బంజరుభూములు స్వాగ్రీవపర్వుట ఇందుకొరకు పనిచేయునట్లు
 డు ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, జమీందారీ ప్రభువులయొ
 క్కయు, భవనంతులయొక్కయు తోడ్పాటుననను. గాన
 ఈ యంత్రములను మా సోదర నిర్మలాత్మకధారకు లందరు
 హృదయించి ప్రత్యేకముగ నొక “శంధ్రదేశ అస్పృశ్య
 నివారణ సంఘము” అను దానిని స్థాపనజేయుటకును, వైయోచ
 ముల నంగీకరించి కార్యరూపమున తల్పివారందరు సభ్యులుగ
 జేరి అస్పృశ్యత నివారణకు పూనుకొందు రని ప్రార్థించు
 చున్నాను.

8-11-22 శంకర వేంకటేశ్వరరావు.
ముస్సాబాద

ପ୍ରଥମ ବିବରଣ

పూర్వ మొకప్పుడు పంచములు అనాగరికత గలవారగుట చేత తమ ఆహారపదార్థములను - భూమిపై బండించుకొన, తెలివి తేటలులేనందున కాబోలును సాధు జంతువులను జంపి వాటి మాంసాదులచే తీసికొని వివారించుకొను చుండగా తమ పరికారములను గలిపిన వెనుక, కొంతనా వాగరికులగు లెక్కలు, ప్రతి అదవులను చేదించి కృతసాయములను వారివారి ఇచ్చి వత్తివహింపబడినట్లు చేసుకొని ఆ పంటలవల్ల తమకు పశువులు జీవించుచుండు కాలమున పై లెక్కవారు వీనియొద్ద వివిధ దూరముగా నివసించుచు భయపడుచుండుటచే వారికి వాగరిక యన యెట్టిదియో గోచరించుటకు, సవాస ప్రసక్తి లేమింబట్టి వారి ప్రాంతముల వారు చేయుచుండుట కాబోలును. వారిని అంతరించివారినిగా కలిపి వట్టికృషుచున్నది. అట్టి సమయము నందు క్రైస్తవులు పుట్టుటకుముందు కిరీ సంకల్పనమునందు బుద్ధుడు పుట్టి ఈ అందోళన ప్రపంచ జనులకు అస్పృశ్యత నివారణ ముద్దేశముతోనే జీవహింస కూడదనిన్ని, దౌర్జన్యము కూడదనిన్ని అజ్ఞానమందరాదనిన్ని మన అందరకు ఒక్కడే భగవంతుడనిన్ని, ఉద్భవించిన కొంతకాలముకు క్రైస్తవులు అయినకూడా వాగ్ధుడు బోధించిన ప్రకారమే బోధించిన కొంతకాలమున మహా న్యాయమునుపుట్టి "మీరు భగవంతుని సానిటరీయును చేయవలెను, మా అందరి ప్రాణములను, అన్ని ప్రాణములను మీ ప్రాణములకంటె చూచుకొనుచు, హింసలు, హత్యలు, దురాచరములు క్రైస్తవులు ఒక రోకరు అన్యోన్యముగా నుండుడని" బోధించెను, తమవార శ్రీరామానుజు చార్యులవారు ఉద్భవించి పంచములను మిగిలిన జాతుల వారందరు మృగములకన్న నీచముగా చూచుచున్నారు. గనుక దీనిని నిలువరలేని ఉద్దేశించి తిరుగులపైర్ (అగ్ర్యుడింపబడిన కులమువారు) అని పేరుపెట్టి వీరు ప్రతి సంవత్సరము కొన్ని సోజులు కేవలయముల లోనికి వెళ్ళుటకు ఆనడ యొసంగిరి.

ఇప్పుడు గాంధీ మహాత్ముడుకూడ క్రైస్తవ బోధనలనే
బోధించుచున్నారు. మహాత్ముడియొక్క పంచములను తాత్పర్యం
దగ్గర తక్కిన జాతులవారు తాకినంత మాత్రమున మహాత్ముడు
నా, మన బాలికలో పంచరు బాలికరను కలసి మెలసి తీరుగు
నలుపుచేసిన యదల నునవలెనే వారును శాశ్వతకీర్తిత రాగలరు.

మేడూరి లక్ష్మణాచార్యులు.
బెంగళూరు.

నీతిమీ, అంజనేయులు.

అకారణ భీతావహము.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు.

మన దేనియూ సుఖమున గాని, రానున్న సుఖమునకేమీ అజరుగనున్న దానివలన గాని వారిసంరంభము నిజమున దేనిని భీతమనవలసియు విశ్వసనీయము. ఇప్పుడు బరిష్టములు ముందుటవలన తమ మహమ్మదీయసోదరులు స్వరాజ్యకావ్యము వెనుకబట్టునటుల జేయుదురని చాలమందిసోదరులు భయపడుట యెంత అకారణభీతమో అంత అన్యాయము. మనము మారాత్తగు సంభవించునదియనుటవలన గల్గుక తైరపాటునుకొంత గమనింపవలయును. అటుల గాక హిందువులమతమే డేశస్వాతంత్ర్యముగావలసినదనియు, తురుష్క-డేశమునకు స్వాతంత్ర్యమువచ్చెనుగాదా తమ కక్కరలేదని భావతమహమ్మదీయులు పరాధీనులైయుండుట కిష్టపడెదననియు తలంచుట యేమాత్రము సుశ్రుతివ్యముగాదు. కిలాఫతు సమస్య పరిష్కారముగాక ముందు స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల హిందువులు జాతీయత్రుతనను భంగపరచి కిలాఫతు వదలెదరా యని మహమ్మదీయులు హిందువుల నడుగవచ్చును. తురుష్కులు విజయ మందిరి గదా యని మన మహమ్మదీయసోదరులు భారతస్వాతంత్ర్య సంరంభమునుండి వెనుక తగ్గెదనని యాకాణముగ భీతిల్లుట కేమాత్రమును ఆధారము బుడచవు. వెనుక తగ్గక పోవచ్చునుగాని, అయినను యిక్కడికి రెండు సంవత్సరములనుండి యింతటి మహత్కార్యమును జేసి, కెమాలు విజయ వైభవమును జూచి యానందించుచు ప్రజలందఱు మహమ్మదీయనాయకులు కొంత విశ్రాంతివుచ్చుకొంటున్నారేమో యని మాత్రము హెచ్చరిక జేయుట సంభావ్యముగ నుండును. ప్రస్తుతము గల్గిరట్టి సందర్భస్థితిలో, విశ్రాంతిగైకొనుట, యశస్వరమైనను, అది మన యంద్యమమునకు ప్రమాదకరముగనుండును. నాయకులు సంరంభముజేయవలసియుండవచ్చును. కాని అదర్శము జేయవలసిన డేశమువిశ్రాంతిగైకొనజాలదు. రెండేండ్లనుండియును జరుగుచున్న జాతీయాందోళనమువలన కేంద్రోన్మీలనముగల్గి, స్వాధీనములందు ఆకాశిరణములు నించిన కొట్లకొలది మహమ్మదీయుల కక్షిని, కొలదిమంది యిచ్చువైని, సంభింపజేయుటకువలసినదదు. ఎవరైననాయకులట్టి ఆత్మహంతకవిధానమునకు గడంగిరేని, ప్రజల ఉత్సాహము కొంతకాలము తగ్గియుండును. కాని పిదపమారాత్తగు ప్రబోధము గల్గును. పాదపవంతులును భైరవవంతులు నగుప్రజలు ఒకసారి ప్రబోధము బొందిన పిదపస్వాతంత్ర్యము బొందువరకును విశ్రాంతిగైకొనజాలరు. ఈమహాసంరంభములో చారు తమహిందూ ప్రచారకులకు వెనుకబడియుండురని నమ్ముట అనివులుగు నాయకులను పరిభవించుట యగును. — ముంగుడుడియా. —

ది డక్కన్ షుగర్ అండు ఆబుకారికంపెని, లిమిటెడ్డు. చామర్లకోట.

మేనేజరు ఏజెంట్లు: మెసర్స్ మ్యారి కంపెని, మదరాసు. సోడాగ్యాసు యిప్పుడు మా చామర్లకోట ఫ్యాక్టరీలో తయారు కాబడుచున్నది. పై చెప్పిన గ్యాసు తయారుచేసే యంత్రసముదాయములు సరిక్రొత్తవియగుటయే కాక గ్యాసుయొక్క పరిశుభ్రతకుగాను మనము చిరకాలమునుండి వీటివిషయములో సంపాదించిన అనుభవపుసహాయమువల్ల నవీన పరికరములన్నియు ప్రయోగించినారము. మాచే తయారుచేయబడిన గ్యాసు మిక్కిలి పరిశుభ్రమైనదిన్ని, సోడా, లిమినేడు తదితరమైన పానీయములను తయారుచేయుటకు ప్రయోగింపవచ్చునని మేము పూచీపడి వక్కాణించి చెప్పగలవారము.

ధరలున్న గ్యాసుచగురించి కావలసిన యితర అంశములను తెలియగోరువారు ఈదిగువ చిరునామాదారువారికి వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. మేనేజర్: డి. ఎస్. & ఎం. కంపెని లిమిటెడ్డు, చామర్లకోట, గోదావరిజిల్లా.

దివ్యాత్మసందర్శనము

సర్ కానండామయిగారి అపూర్వానుభవము. లండను, ఆక్టోబరు 19:— విట్టనుడైదు పండుగనాడు యేసుక్రీస్తుశిష్యులకు యిదివరకు కనుబడిన దివ్యాత్మ ఆదేవిధముగ గ్లాస్టోలో నొకయింట చీకటి గదిలో కాన్పించినటుల కానండామయిగారు మేరీ లెబోను ఆత్మవాదముల సంఘ సమావేశమునందు దెల్పెను. సర్ ఆర్థురు ప్రజలు దివ్యాత్మసందర్శన మొకమామగ దలంచెదనని యిటుల చెప్పెను. “నేనును నాభార్యయును గ్లాస్టోలో అచటి 12 పొరులలో గూడ నొకమేడమీది గదిలో నుంటిమి. చుట్టును అగ్నిజ్వాలలు చలియచు మానెత్తి మీదికి వచ్చినటుల మేము జూచితిమి. ఒకపెద్ద వాయు సంచలనమును గమనింపితిమి. ఒకవాళ్ళు గంభీరముగ మాతో నొక్కొక్కరితో మాట్లాడుచున్నటుల వివరణను. మేముందరమును మాయా మోహితుల మైతిమా?” అదిమి క్రైస్తవులయందుపరిపక్వమైన ఆత్మలయొక్క మాయాశక్తికిని, యిట్టి ఆత్మకత్తెమునకును భేదము లేదను వాదమును సమర్థించుకొనుటకు సర్ ఆర్థురు తన ఉపన్యాసములో నీజరిగిన విషయమును దెచ్చెను. క్రైస్తవమతము 2 వేల యేండ్లక్రింద ప్రపంచమంతటను వ్యాపించుటకు ఆత్మకత్తిబలము యొక్కవగ నుండెని ఆయన చెప్పెను. చర్చికి ఇప్పుడాశక్తి పోయినది. అయినను ఆశక్తిచేతనే యిన్ని కల్యాణముల నుండియు క్రైస్తవమతము వ్యాపించుచుండెను. కాని యీసంచలనము అగిపోవునటుల నున్నది. “క్రైస్తవ మతాలయములు పోయిన ఆస్థాశక్తిని పునరుద్ధరించుకొనుటకు మార్గదర్శక రావలయును. మేము సమ్మేళనమును కొందు. మేము వారికన్న గొప్పవారము. ప్రపంచములోని నన్నిక్రైస్తవమతాలయములను వికసింప జేయు జ్ఞానము మాకుగలదు. ప్రతి చర్చియు మృతు లెక్కడికి బోవుచున్నారే మగుదురో తెలుసుకొన గోయను. ఆ విషయమై మాకు బాగుగ దెలియును. మార్గదర్శక ఆచర్యవారలు వచ్చిన యెడల మేము వారికి సహాయము జేసెదము.” అని కానండామయి చెప్పెను. — డెయిలీ యెస్సెన్సెస్.

గౌతమీ గ్రంథాలయము

గౌతమీ గ్రంథాలయము నానాటికి ఆశేఖల నాకర్షించుచున్నది. ఈ వద్య దివాన్ బహదూరు మోనల్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు, దివాన్ బహదూరు దుర్రేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారు గోదావరి జిల్లాబోర్డు (వెసిడేంటు, భూమి రాజు వెంకటపతిరాజుగారు (యం. ఎల్. ఎ.) పెండ్లాలు సభ్యునారాయణగారు (వి. సి. యస్.) ఆర్. డబ్లియు. రాస్ గారు గ్రంథాలయమును దర్శించి తమ సదభిప్రాయముల నిచ్చిరి. దివాన్ బహదూరు దుర్రేటి శేషగిరి రావు పంతులుగారి యభిప్రాయము గమనియము. “గ్రంథాలయము శాస్త్రోపన్యాసకారిగా నుండుటకు స్వంతభవన ముండుట యవసరము ముగిసిపోయితిమి లోకలు బోర్డులు విశేషసహాయము చేయునని నానమ్మకము. జిల్లాబోర్డు ఈ సంవత్సరము గట్టిసహాయము చేయు నని నానమ్మకము.”

బెండుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.

Table with 3 columns: Item description, Quantity, Price. Includes items like 1 ఖాగము 300 పేజీలు, 2 ఖాగము 272 పేజీలు, 3 ఖాగము 280 పేజీలు, కాశీమజిలీ. 1 ఖాగము 488 పేజీలు.

THE BENGA COTTON WOOLEN AND MILL LTD., Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectuy and particulars please apply to Roy Dutts and Co. 172, CALCUTTA,

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0 మొదటి వాచకం 0-6-0 తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ శైలిని వ్రాయబడినవి. తవాల ఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము నెం. 7 తంబు శైలిపిథి మద్రాసు.

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు పర్పడును. ఇదివైత్యకోశపు మందతవలన (Torpider) గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేష కాలము ఒకచోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఇతరసమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలము వాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు. డబ్బీ 12 అ. అమృతాంజనం:డిపో మదరాసు.

శాస్త్రసమతమైన జ్యోతిషము

మీ లాతకము గాని కయ్యు నాయు గాని పంపుడు. కవిలా చెప్పబడిన శైలిన్యాసిగంధములచే వడ్డల విచారణ చేసి రుజు విమర్శలు ఒకసంవత్సర ఫలము వ్రాసిన రు 1-8-0 ద్వాదశభావముల మహాదశాఫలములు రు 8. ఒక మహాదశక అంతర్దశకుః ట్టిలములు వ్రాసిన రు 5. శ్రీధర వెంకటస్వామిగారి నేదునూరు, అంబాజీపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా

బహుమానము

వైద్య విద్య ఆయురారోగ్యైక్యైర్వ్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భావలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ శేషవజ్జి, (8199) 37, వీరబాలాబోడ్డు, మదరాసు.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-న సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినది. The Zandu Pharmaceutical Works Ltd., Elphinstone Road, Bombay. ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చినట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము. హిందూ డేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు. పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును. జాండు వర్త స్వామికిల్ వర్కు ఆయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు (388) బొంబాయి నెం 13. ది ఆంధ్ర ఇంజిన్యీయర్ ట్రైఫింగు కంపెనీ, సోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

ఆంధ్ర పత్రిక

అన్ని నా పులకు సిద్ధామృతము

అన్ని పాపపులకును దోరకగలదు

చక్కని డబ్బీగల సీసా 1-కి అకౌలు 10.]

***

[అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, మద్రాసు.

శ్యామా నుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయ్య చిత్తము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి సైజు ౧౦౦ పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనుపాకలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

త్వరపడుడు! కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!! మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.

మొత్తము 3,800 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

అదృశ్యం! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మునిసిపల్ నె 143 రంగల నాస్టాటిక్ మైన్ ఫ్లమూల్ నేను 1918 సం॥లో కట్టించిన రెండేళ్లము గలిగిన నామేడను అద్దా. వీరనాథ ఫిట్టింగు సహా గవర్న మెంటువారికి తెలియ పరచినమీదట లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లు మాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడిపో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్ల యొక్క పూర్తిమైన వెంట నేలా రియేషన్లు కలిపేదియు, లాటరీ వేయబడవలయును తప్పింపగా ముందు యాచుత్రికను, స్వరాష్ట్ర పత్రికలోను ప్రచురించిన పిమ్మట గొప్ప తిద్దోగిళ్లు, పెద్దపనుకపులు వగయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈ టిక్కెట్ల వలనలయ్యే సొమ్ములో ఏకంట్ల కమీషనునకైరా ఖర్చులపోను మిగతాసొమ్ము లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయ్యే వరకును యేలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకిలో నుంచి లాటరీ ఆనంతరము దీక్షింపబడును. 4. ఈ మేడకు తనఖాలు వగైరా అర్హతకాలము తమి చేయుచుండలేదు. నవదు మేడకు ఎవరైనా యేలగాదాఅవచ్చిగా కాన్వంట్ ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడిని నిరసనవలగదాను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారిని వారి సంకతి ఖర్చులతో గెలుపొందిన 15 వేలలో నైమిత్య ప్రభుమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యేలూరు సుబరిజిస్ట్రేట్ ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. అం నాకర్షణ మైటిడిడ్స్, యెన్ఫోర్స్, కట్టికెట్లు వగైరాలు రిజిస్టరుకాలమందు యిచ్చి ఆస్తి స్వాధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ ఆద్రస్సును స్పష్టముగ వ్రాయుచు, టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లుచే నాపేర మనియాగ్ను చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు పోలో పంపించబడును. 6. పది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనుపాకే ఒకటిక్కెట్లు కమీషనుగా యిచ్చబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపించే జవాబు యిచ్చబడదు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సిద్ధ ముక్తరథ్యజ

(బ్రహ్మజ్యో రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదమునందుల విక్రీ ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, శర్బక రూపము మొదలగు వివిధముల చేరియున్నవి. మై గ్రంథములోని మోగము ప్రకారము నిర్మింపబడినది. ఇది శ్రీచక్రాచరణముతో నరకాచిద్వికర్మకై : మేధాయాని కాంతిజనా : కామోద్దీపకరముగా మిగిలి, ఆయుర్వేదమున కుద్ధిచేయును. కఠినమునకు కాంతినిచ్చును. హెచ్చు ధాగుపుష్టితేజి కామోద్దీపకము తినించును. ఆతిమూత్రము, శ్మియ, మునికోగములు, మొదలగు ధాతుమయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చున పవ తినించును. తినితయించుచుధానము మందుతో బంపబడును. వెల 25 మాత్రలు రూ 6.00-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యశాల (లిమిటెడ్) వనూలై న మూలధనము 1,12,925.

బ్యాంకు ఆచంట లక్ష్మీకళి వి. యే., ఎమ్. డి. సి. యెమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

19 వాంస్కోస్టా మూలముగ, మద్రాసు.

బహుమతి : విద్యార్థులకును, శాస్త్రీయబోధకులకును ఉచితముగా పంపబడును.

మూలపుస్తకముల వలనను, ఇతరులచేత ఇదేమోస్తూ పంపించుచుండుట వలనను మోసపోవుకును.

వాంఛియు: (1) 149, హైకోర్టు తిరువళ్ళీడే మద్రాసు, (2) హైకోర్టు, తిరువత్తి, (3) 402, బంకశాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు కోడ్లు, రాయపేట, మద్రాసు.

రు 500-లు ప్రభుమబహుమానము జ్యోతిషరహస్యబహుమానపరీక్ష

31-12-22 తేదీని జరుగును

కడు సులభము. ఫల వర్ధిలము. ఈ బహుమానముల కొరకు అక్షరజానముగల పృథివారును ప్రయత్నించుచేయవచ్చును. ఈ పరీక్షకు శ్రీమంతు, పురుషులును కూడ దాఖలు లను చేయవచ్చును. ఎవరియిండ్ల వారు కూర్చుండి "జ్యోతిష రహస్య" గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్షప్రశ్నలకు సమతరములు వ్రాయవచ్చును. మూకలింగజ్యోతిషనిలయమునుంచి మాజ్యోతిషరహస్యగ్రంథమును తెప్పించుకొని ప్రతివారు పరీక్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్యగ్రంథముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-12-22 తేదీలోపుగానే నింపి పంపించవలెను. తరువాతి దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు. ద్వితీయబహుమానము రు 250-0-0. తృతీయ బహుమానము రు 116-0-0 ఇట్లన్ని 10 బహుమానము లుండును. పరీక్ష నియమములు, పరీక్షకలనిలాభములు, బహుమానముల వివరములు, ఇంకా మరికొన్ని భాగట్టాలు జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈజ్యోతిషరహస్య గ్రంథము అనేకచుదిచే కొని యాచబడినది. ఒకప్రతి వెల రు 2-8-0 పుస్తకములకు ఈ దిగువ చిరుగామాట వ్రాసిన, వి. పి. గా పంపబడును.

శ్రీకలింగ జ్యోతిషనిలయం,
విజయనగరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

బోగే శ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహాత్మ్యము. ఇందు శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్వము కడురసవంతమై ముద్దులుముట్ట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము శేషట్టిన జాతకుల కొక పద్యమేని వదల మది జనించదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,
1, తంబుశెట్టి పేట, మదరాసు

వనోపనిషత్సర్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరీక్షింప వలయును అందు చేతన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సీల్కోనందు ఎచ్చటికైనా కపాలాఖరు) శిచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంత్
నెం 144 పనపవాడి, బొంబాయి

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయేగాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, స్నిహితము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేచ విషజ్వరములు, నీటివోషములు, పండ్లతోపులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వ్యాయుధమువలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (3851)-9

200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 0 4-0; డబ్బెక్ సీసాలు రు. 2-8-0

వి. పి. చాట్టి ఎన్నికై నా రు 0-6-0.

పి.సి.వి. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, నెలెచేపి, నెల్లూరుజిల్లా

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగకొగమునకు టిగరముల కుద్ధము లేదు. పిడికారితో కల పురు. ఎలుపు, కెలంపు, శర్బు, అను మూడు విధముల తెగ కొగములు నున్నవి. పూటలలో చూపును. శ్రీల దేశమున వ్యాపకముచే చూడ ఇది రాకొగము. (1252) డబ్బె 1 1/2 వెల 2-4-0

గందర్వ వ రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)